

Naš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo

svetovnih in domačih dogodkov

5. leto / številka 13

V Celovcu, dne 26. marca 1953

Cena 1 šilling

London in Bonn

V minulem tednu sta stali dve evropski metropoli v ospredju vsega političnega razmotrivanja.

V Londonu se je mudil na svečanem obisku predsednik jugoslovanske republike maršal Tito. Če je bilo res vse odkrito, kar so tam govorili, tedaj bi smeli s starim nemškim pregovorom ugotoviti „die alte Liebe rostet nicht“, to se pravi, da se je maršal Tito vrnil nazaj k onemu Churchill, ki mu je nudil med svetovno vojno prvo pomoč. Sicer pa je v političnem življenju vsakomur jasno, da v politiki ni ljubezni, marveč samo trezno presojanje, ki je danes lahko v popolnem nasprotju z večrajšnjim dnevem. Jugoslavija je v zapadnih vojaških načrtih po svojem prelomu s Sovjeti leta 1948 postala važen vojaški činitelj, ki uživa radi svoje vojaške zmogljivosti in radi lege svojega prostora močno gospodarsko in vojaško pomoč, katero pa nudi predvsem Amerika. Velika Britanija, ki je zainteresirana na Sredozemskem morju in njegovem balkanskem zaledju, take gospodarske pomoči ne more v zaželenem obsegu nuditi, pač pa se trudi, da na drugem področju pridobi simpatije Jugoslavije. Pri važni zemljepisni legi Jugoslavije gre stremljenje vsega Zapada za tem, da bi Jugoslavijo povezali močno v zapadni obrambni sklep, v Atlantsko zvezo. Taki povezavi pa stoji v nasprotju nerešeno tržaško vprašanje, ki močno obremenjuje razmerje med Italijo in Jugoslavijo. Pri vseh drugih važnih političnih in vojaških vprašanjih, ki so tvorili predmet londonskih razgovorov, je stalo gotovo tržaško vprašanje na prvem mestu. Spomnimo leta 1948, ob priliki italijanskih volitev, so vse tri zapadne velesile obljubile Italiji vrnitev Trsta. Medtem je steklo mnogo soške vode v Jadransko morje in se je politični položaj Jugoslavije na Zapadu bistveno zboljšal in so gotovo tedaj dane obljube ostale le obljube, sedanja politična stvarnost je merodajna za nove odločitve. Kot Slovenci smemo upravičeno pričakovati, da se to, za ves slovenski narod tako važno življenjsko vprašanje ne bo reševalo iz vidika momentanih potreb političnega režima, marveč iz pogledov neposrednega gospodarskega zaledja Trsta, ki pa je v slovenskem in srednjeevropskem prostoru.

Kakor razvidno iz poročil o tem važnem političnem obisku v Londonu, so Angleži posvetili vso skrb maršalovemu obisku, da bi tako zopet dobili močno politično postojanko na Balkanu. Na drugi strani ne smemo prezreti dejstva, da bo Jugoslavija, za katero se bori Velika Britanija, še bolj interesantna za Ameriko. Tako tesno sodelovanje Jugoslavije z Zapadom pa ima tudi v notranji politiki nujne posledice. Na gospodarskem področju smo v zadnjem času že mogli ugotoviti, da se vsaj po spremembi ustave pripravljajo večje spremembe, ki so brez dvoma za agrarno državo velike važnosti. Te spremembe pomenijo praktično konec kmečkih kolhozov in tudi važne spremembe na področju industrije.

Pričakovati pa moramo, da bodo tudi na kulturnem področju ublažene marsikatero ostrine, ki so do sedaj obremenjevale tesno sodelovanje z Zapadom in da bodo narodu vrnjene tiste svoboščine, ki so pač osnova civilizirane kulture in razvoja vseh jugoslovanskih narodov.

Skoraj istočasno z obiskom maršala Tita v Londonu, je parlament Zapadne Nemčije sklepal o evropski obrambni pogodbi in je to pogodbo odobril z veliko večino. Ta korak nemške politike je danes, na predvečer prvega potovanja nemškega kanclerja in zunanjega ministra dr. Adenauerja v Ameriko, izredne politične važnosti. Toda tej evropski obrambni pogodbi se protivi še vedno močno nezaupanje francoskega naroda, ki ima v svojih dosedanjih izkušnjah z Nemci do te pogodbe mnogo-

Julij Raab sestavlja vlado

Ko je na željo zveznega predsednika dr. Th. Körnerja v prvih dneh po volitvah odstopil z vso vlado prejšnji dolgoletni avstrijski kancler dr. ing. Leopold Figl, je zvezni predsednik spet njemu poveril sestavo nove vlade. Takrat je splošno prevladovalo prepričanje, da se bo Figlu v kratkem posrečilo sestaviti novo vlado, v kateri naj bi zastopniki ÖVP in SPÖ prevzeli ministrstva tako, da bi bila ta po strankarski porazdeljenosti zasedena v razmerju 1:1, torej vsakih polovica.

Že kmalu pa se je pokazalo, da vodstvo ÖVP ni pripravljeno ugoditi socialističnim zahtevam in je zato skupno s skupino VdU sestavilo v 12 točkah program, ki naj bi ga izvajala nova vlada. Ta program so izročili kot skupno zahtevo ing. Figlu. Temu so tudi sporočili, da bi želela ÖVP ne vlado dveh strank, ampak vlado, v kateri naj bi bili zastopniki ÖVP, SPÖ in VdU.

NOVA POGAJANJA

Ing. Figl se je pogajal na tej osnovi z zastopniki SPÖ, ki pa na ta predlog niso pristali. Zgleda, da so imeli v tem oporo tudi v zveznem prezidentu dr. Körnerju. Ko le predolgo ni bilo mogoče sestaviti vlade, je bil končno ing. Figl prisiljen, da

vrne svoj mandat zveznemu predsedniku, ki je nato na predlog ÖVP v ponedeljek, dni 23. marca, poveril sestavo nove vlade načelniku ÖVP, ing. Juliju Raabu. Ta je nato za torek, dne 24. marca, povabil na prvi razgovor zastopnike ÖVP in pa SPÖ. Razgovori so trajali tri ure in se v sredo nadaljujejo. O uspehu teh pogajanj bomo mogli poročati šele v prihodnji številki „Našega tednika“.

Pri tem prvem razgovoru o možnosti sestave nove vlade pod predsedstvom ing. Julija Raaba je predsednik socialistične stranke podkancler dr. Schärff izjavil, da bo najvažnejša in prva naloga nove vlade, da izdela in nato predloži parlamentu v obravnavanje predlog proračuna za leto 1953, to je od 1. junija do 31. decembra. Pri tem bodo gotovo nastale prve večje težkoče v vladi, ker bodo zastopniki ÖVP verjetno vztrajali na proračunu, ki ga je sestavil finančni minister dr. Kamitz, ki je bil glavni cilj napadov socialistov pred februar-skimi volitvami. Zato bo težišče prihodnjih odločitev verjetno prenešeno v večji meri na parlament. Tam bosta pa verjetno skupini poslancev ÖVP in VdU nastopali enotno proti socialistom, četudi skupina VdU ne bi bila zastopana v vladi.

Za mir na Balkanu

Jugoslovanska Narodna skupščina je v ponedeljek, dne 23. marca, odobrila soglasno pogodbo med Jugoslavijo, Grčijo in Turčijo o vzajemni pomoči med temi tremi državami, to je o balkanski zvezi.

Ker sta bila državni predsednik maršal Tito in zunanji minister Popović v inozemstvu, je njun namestnik Edvard Kardelj izjavil: „Ta pogodba naj bo okvir bodočih skupnih obrambnih ukrepov. Po tej pogodbi postaja Balkan spet enoten. Ta pogodba pa posebej dokazuje, da je možno sodelovati tudi med državami, ki imajo različne vladne sisteme, kakor v tem slučaju Jugoslavija, Grčija in Turčija.“

Nadalje je Kardelj v svojem govoru poudaril, da ta zveza med tremi balkanskimi državami omogoča pristop tudi drugim državam. Pri tem je mislil na Italijo, ki naj bi opustila svojo zahtevo, da je treba najprej rešiti tržaško vprašanje, nakar bi bilo šele mogoče skupno delo. Jugoslavija pa je po izjavah Edvarda Kardelja vedno pripravljena na sodelovanje z Italijo, toda „ne na račun jugoslovanskih nacionalnih interesov.“

Posebej je omenil Ed. Kardelj, da je zveza med Jugoslavijo, Turčijo in Grčijo potrebna zaradi zadržanja Sovjetske zveze na pram Jugoslaviji in drugim državam. Zato bi se Jugoslavija veselila, ako bi s spremembo zunanjo politiko Sovjetska zveza omogočila trajen mir.

Vse tri države balkanske zveze bodo pripravile pogodbo o balkanski zvezi pri Organizaciji združenih narodov. Omenjene tri balkanske države imajo skupno 60 do 70 divizij za obrambo teh treh dežel. Medtem pa imajo njihove sosednje dežele, to je Madžarska, Romunija in Bolgarija, skupno skoraj enomilijonsko vojsko. Ta vojska

tere predsodke. Imamo torej tudi tukaj podoben slučaj, kakor smo ga zgoraj omenili v slučaju Trsta. Nad obema točkama medsebojnega trenja stoji sicer velika nujnost enotne in medsebojno močne vojaške in politične povezane Evrope. Takšno Evropo nujno zahteva Amerika, takšno Evropo pa nujno zahteva tudi celoten političen položaj vsega zapadnega sveta. Vendar ne smemo prezreti, da v politiki ne igrajo sami razumi in trezno razsojanje edino in odločilno vlogo, marveč tudi čustva, ki uravna-

je najmoderneje oborožena s sovjetskim orožjem.

Že preje je odobrila pogodbo o balkanski zvezi tudi turška narodna skupščina. Samo nekaj ur za jugoslovansko narodno skupščino pa je odobril balkansko pogodbo tudi grški parlament. S tem je postala veljavna ta pogodba, ki je bila sklenjena v februarju v turškem glavnem mestu, v Ankari, med zastopniki Grčije, Jugoslavije in Turčije.

KRALJICA MARY UMRLA

V noči na sredo je umrla v Londonu bivša angleška kraljica Mary, stara mati sedanjega angleške kraljice Elizabete II. — Kraljica Mary je bila stara 85 let in je zadnje štiri tedne bolehal na hudi želodčni bolezni, vsled katere je oslabilo delovanje srca.

V Zapadni in srednji Anatoliji v Turčiji je izredno močen potres prejšnjo sredo zvečer napravil silno škodo. Preko 1000 ljudi je mrtvih, porušenih je veliko število hiš in škodo cenijo na več milijonov dolarjev.

Ako v prihodnjih 14 dneh na Francoskem ne bo dežja, bo suša, kakor je ne pomnijo že od leta 1878, uničila velik del posevkov.

Blizu mesta Centerville v severni Kaliforniji v Združenih državah je treščilo na tla štirimotorno potniško letalo, vseh 35 potnikov je bilo mrtvih.

V premogovnikih na Spitzbergih je bilo pri eksploziji pokalnega plina ubitih 19 rudarjev. Že v letu 1948 je bilo na podoben način ubitih 15 in leta 1952 tudi 15 rudarjev.

vajo razmerja med narodi. Teh čustev pa ni mogoče čez noč spremeniti in preoblikovati.

Vsekakor pa smemo trezno ugotoviti, da pomeni prejšnji teden pri vseh težavah v zapadni Evropi vendar mogočen korak k razjasnitvi položaja. Upati smemo, da so zastopniki šestih zapadnih držav (Francija, Nemčija, Italija, Nizozemska, Belgija in Luksemburg) 10. marca 1953 v Strassburgu položili z izglasovanjem ustave za „Evropsko zvezo“ resne temelje evropski enotnosti.

Damske bluže

v vseh pastelnih barvah

Grüner

Celovec-Klagenfurt, Burggasse

HAROLD E. STASSEN

Vodja urada za vzajemno varnost (USIS)

K R A T K E V E S T I

Prosvetno ministrstvo je odredilo, da trajajo letos velikonočne počitnice od svetne nedelje do vključno torka po veliki noči, binkoštni počitnice od vključno sobote pred binkoštni do vključno torka po binkoštnih in glavne počitnice so od 13. julija do 12. septembra, novo šolsko leto se prične v ponedeljek, dne 14. septembra.

Zavod za rastlinsko sociologijo, ki je bil doslej v barakah v Arriachu pri Beljaku, se bo v kratkem preselil na posestvo Sandhof v bližino Celovca. Ta zavod je velikega pomena za koroško kmetijstvo.

Avstrijski zunanji minister dr. Karl Gruber in jugoslovanski poslanik na Dunaju Dragomir Vučinić sta podpisala pogodbo o dvolastnikih in o malem obmejnem prometu med Jugoslavijo in Avstrijo.

Notranje ministrstvo je odobrilo ceno neposnetemu mleku s šilingi 3.50 za liter mleka. Od sedaj bo v prodaji samo neposneto mleko. Tako se je končala bitka za ceno mleka med notranjim ministrstvom in mlekarskimi združenji s tem, da je volk sit in koza cela.

Na posojilu Svetovne banke Jugoslaviji bo z dobavami udeležena tudi Avstrija v vrednosti dobav okrog enega milijona dolarjev.

Celovška socialistična „Neue Zeit“ poroča, da so komunisti na Madžarskem odpravili kot praznik velikonočni ponedeljek. Pogrešali pa smo v „Neue Zeit“ poročilo, da so odpravili ne samo velikonočni ponedeljek, ampak tudi Božič njihovi najnovejši prijatelji in zavezniki.

Pri Združenih narodih so javile štiri države, da so pripravljene nuditi Jugoslaviji pomoč, ako bi tam zaradi lanske suše nastalo pomanjkanje živil. Te države so Francija, Jordanija, Kambodža in Združene države.

Predno je odpotoval v Združene države, je zapadno-nemški predsednik Heuss podpisal pogodbo med Zapadno Nemčijo in Izraelom o povrnitvi škode, ki jo je prizadel Judom tretji rajh. Pogodba prevideva povrnitev škode v dobavah v vrednosti okoli treh milijard mark.

Francoski zunanji minister Bidault je zagrozil z novimi volitvami, ako parlament ne bi sprejel pogodbe o zapadno-evropski obrambni zvezi. To bo verjetno vplivalo na poslance, da bodo sprejeli do meseca julija omenjeno pogodbo.

Z velikimi slovesnostmi so pokopali v četrtek v Pragi nenadoma umrlega predsednika republike, Klementa Gottwalda. Za predsednika Češkoslovaške je bil izvoljen v parlamentu dosedanji predsednik vlade Antonín Zapotocký, za predsednika vlade pa je bil imenovan dosedanji podpredsednik vlade Široky.

Politični teden

Po svetu ...

Iz Moskve je zavel nov, pomirljiv veter, ki je zapadne države nemalo začudil. Iz ust najvišjega pa do najvažnejšega uradnika, ki vodi stike z Zapadom, je bilo slišati prijateljske namige. Stalinov naslednik Malenkov je že ob krsti svojega vzornika govoril kaj tople besede na zapadna ušesa, o tem, da Sovjetska zveza ne namerava voditi kake vojne in je pripravljena sporazumeti se s kapitalističnim Zapadom in da moreta oba družabna sistema — komunistični in kapitalistični — drug ob drugem lepo živeti. Približno isto sta povedala Beria, kot šef sovjetske tajne policije in Molotov, visoki diplomati in najboljši poznavalec Zapada. Po tem je prišlo do seje prezidija partije boljševikov in na to slavnostno prireditve je imel dostop tudi ameriški diplomat v Moskvi. Tam je bilo slišati iste pomirjevalne besede. Medtem je Malenkov že dal pristanek na morebitni sestanek z Eisenhowerjem v svrhu generalnega sporazuma med Vzhodom in Zapadom.

V zadnjih številkah smo sporočali o sestrelitvah ameriških oz. angleških letal po sovjetskih ali satelitskih lovcih na raketni pogon nad Zapadno Nemčijo. Vsa zadeva je zgedela silno dramatična, Angleži so se pa nemalo oddahnili, ko je sovjetski vojni komisar v Nemčiji general Čujkov izrazil angleški vladi svoje obžalovanje nad tem dogodkom. Bil je to prvi slučaj, da so Sovjeti kakšni državi izven svojega bloka na ta način izrazili svojo moralno ali politično odgovornost.

Vse te reči mečejo za bližnjo bodočnost lepšo luč na odnose med Vzhodom in Zapadom. Črnogledi na Zapadu, ki so v Stalinovi smrti že videli krvavo rdečo vojno obzorja, torej niso imeli prav, hvala Bogu! Danes je mogoče jasneje presoditi svetovno politično situacijo. Mirovni toni iz Moskve povedo pač, da tako dalekosežna izmenjava vlade tudi v komunistični diktaturi ni majhna reč. Najprej je treba doma imeti red in mir, potem šele se je mogoče posvetiti sosedom. Zdaj so pač zaposleni bolj doma. Malenkov je n. pr. na lastno željo odstopil kot generalni sekretar K. P. (to je bilo do Stalinove smrti najvažnejše mesto v partiji in državni hierarhiji). Sekretariat centralnega komiteja K. P. bo odslej vodilo pet članov. Malenkov je slejkoprej predsednik prezidija in ostane najmočnejši mož Sovjetske zveze.

Bonski parlament je ratificiral določbe evropske obrambne pogodbe.

Domači komunisti so sicer poskušali izzvati nered, onstran železne zaveze pa ni bilo tiste silovite reakcije, kakršno so mogli pričakovati. Tako je Zapadna Nemčija pred Francijo uradno pristopila v zapadno evropsko vojaško skupnost. To Francozom gotovo ne prija, ker bi tretji, n. pr. Amerikanci, mogli trditi, češ da so se Nemci izkazali kot boljši Evropanci kakor Francozi. Objektivno to seveda ne more držati, vendar ima nekaj v sebi. Vsa evropska politična trenja gredo v največji meri okrog odnosov: Nemčija—Francija. Do zdaj se je še vse kar zdravo razvilo. Če so Francozi bili tisti, ki so prišli z idejo gospodarske, vojaške in politične evropske skupnosti, potem je treba tudi Nemcem priznati, če so po hiteli z ratifikacijo in Francoze celo prehiteli. Gradnja evropske stavbe pa bo naletela še na velike težave, ki pa so neizogibne prav tako kot je gotovo, da bodo tudi premagane.

Predsednik jugoslovanske vlade, maršal Tito se je vrnil v domovino.

Obisk jugoslovanskega predstavnika v Angliji je bil najvažnejši politični dogodek zadnjega časa. Prestolniško časopisje zapadnih držav je v besedi in sliki in z dolgimi komentarji spremljalo bivanje Tita v Londonu, kjer je bil gost angleške kraljice, predsednika Churchilla, vojvoda Edinburškega in zunanega ministra Edena. Ameriško, angleško in francosko časopisje je v svojih člankih podčrtavalo veliko pomol, katero je Tito nudil Zapadu s tem, ko je med zadnjo vojno vezal nad trideset nemških divizij na Balkanu. Poudarjajo nadalje, da ima Jugoslavija danes veliko in krepko armado, ki se bo v slučaju vojne postavila v bran za svojo neodvisnost.

Ob zaključku obiska v Angliji so tako od angleške kot tudi od jugoslovanske strani izšla uradna poročila. Britansko zunanje ministrstvo je izdalo poročilo, ki pravi, da

sta si jugoslovanska in angleška vlada soglasni v tem, da bi oborožen spopad v Evropi ne mogel ostati omejen. Jugoslovanski zunanji minister Popović pa je razgovore v Londonu razčlenil v tri točke:

1. Tržaško vprašanje naj jugoslovanska in italijanska vlada rešita v direktnih razgovorih, n. pr. na sestanku med Titom in De Gasperiem. Na prijateljskih odnosih med Italijo in Jugoslavijo so zainteresirane tudi vse druge evropske svobodoljubne države.

2. Velika Britanija je mnenja, da more Jugoslavija veliko doprinesiti k obrambi južne Evrope, četudi ni članica Atlantskega pakta. Velika Britanija neuradno garantira varnost Jugoslavije in zato ni potrebna nobena formalna pogodba.

3. Vlada Velike Britanije ni v cerkvenem

vprašanju v Jugoslaviji podvzela nobenega koraka, pač pa je tolmačila predsedniku Jugoslavije svoje stališče k temu vprašanju.

... in pri nas v Avstriji

Po določitih avstrijske ustave se mora sestati novoizvoljeni državni zbor najkasneje 4 tedne po izvolitvi. Sestal pa se je že nekaj dni prej, to je v sredo, dne 18. marca. Na tej seji je bila najprej žalna seja za umrlim predsednikom prejšnjega državnega zbora, Leopoldom Kunschakom. Sejo je začel prvi podpredsednik Böhm, ki je v svojem govoru poudaril velike zasluge pokojnika za doseg demokratskih svoboščin v Avstriji.

Po žalni seji se je po kratkem odmoru nadaljevala seja, v kateri je bilo treba izvoliti predsednika in dva podpredsednika. — Od 158 oddanih glasov je dobil poslanec OeVP, bivši min. dr. Feliks Hurdes, 148 glasov in je bil tako izvoljen za predsedni-

Ob 70-letnici Marxove smrti

Te dni je minilo 70 let, odkar je umrl spočetnik marksizma, Karl Marx. „New York Times“ prinaša ob tej priložnosti uvodnik z naslovom „Razpršili so sanjarije“, v katerem poudarja, kako so njegovi tako imenovani nasledniki, diktatorji komunističnih držav, izdali njegove sanje o socialističnem paradižu na zemlji, in pravi:

„Vsi diktatorji so v smrti enaki drugim ljudem. Aleksander Veliki je umrl v Babilonu od mrlice; Cezar v Rimu od ran z bodali in eno mu je prizadel tudi njegov dragi prijatelj Brut; Napoleon na otoku Sv. Helene zaradi raka in obupa in Mussolini v majhnem italijanskem hribovskem mestu blizu Milana pod kroglami iz italijanskih pušk; Hitler se je v svojem berlinskem bunkerju sam usmrtil, da bi ušel usmrtitvi po drugih... Tako nam zgodovina pripoveduje o smrti diktatorjev. Tako umirajo mogočniki, diktatorji in kralji — zaradi poapnenja žil ali krvavenja v možganih, zaradi okužb in mrzlic ter nesreč, kot vsi mi navadni smrtniki.“

Ob današnjem marksizmu se razpršijo vse sanje, ki jih je sanjal Karl Marx, kadeč cenene cigarete v svojem ubožnem londonskem stanovanju in sedeč dolge dneve v bri-

tanskem muzeju, bradati, plešasti, godrnjavi, neutrudni Karl Marx, ki je poizkušal izpremeniti čustveni socializem v znanost in si prizadeval, da bi napravil iz bratskega razmerja med ljudmi logiko in sistem. Mnoge njegove teorije so napačno razumeli, a tudi sam se je skoro v vseh svojih prerokbah zmotil. Socialistična nebesa, ki si jih je zamišljal, so prav tako neuresničljiva kakor se zdijo pusta. Toda kljub vsemu je tlelo za njegovo čudaško zagrizenostjo in duhovno suhoto vendarle upanje, kljub vsemu je sanjarij o boljšem svetu, kjer naj bi bili odnosi med ljudmi bolj človečanski.

Toda današnji marksizem je brezobzirno razbil zadnje privide teh sanj, v kolikor jih niso razpršile že Leninove besede in dejanja. Vse Marxove teorije in sanjarije so samo še sredstvo, da se z njimi priklopljejo marksistično — socialistični državniki do oblasti in si jo nato ohranjajo. Tak marksizem je uničil nešteta človeška življenja, je onesrečil nešteto ljudi in spravil ves svet v strah. Nikdar več, dokler bodo ljudje živeli na zemlji, ne bodo našla stara marksistična gesla posluha v ušesih takih, ki mislijo pametno in čutijo človeško.“

Obsodba napadov na vero

Ameriški zunanji minister Dulles je poslal Krščansko-demokratski zvezi Srednje Evrope, ki je imela svoj prvi kongres v New Yorku, poslanico, v kateri izjavlja, da smatrajo Američani zadevo za železno zaveso zatiranih narodov za splošno ameriško zadevo. V poslanici Dulles nadalje obsoja komunistične napade na vero in verske skupine in poudarja, da predstavljajo ti napadi poskus režimov primitivnega materializma, da izbrisajo vse duhovne vrednote. Svojo poslanico zaključuje: „Zatirani narodi lahko upajo, v prepričanju, da to ne more večno trajati, ker je nezdružljivo s pravo naravo ljudi in ker se takemu ravnanju upira vse človeštvo.“

Tudi ravnatelj medsebojne varnosti Har-

old Stassen je poslal kongresu poslanico, v kateri izraža upanje, da bo v Srednji Evropi nekega dne ponovno zavladala svoboda. V poslanici pozdravlja krščansko demokratsko zvezo Srednje Evrope, češ da predstavlja eno od najvažnejših sil za svobodo onstran z žično oviro ograjene komunistične meje. „Vsi Američani molijo za dan, ko jarem komunizma ne bo več „uklepal duhov in teles tistih, ki jih je zaslužil,“ zaključuje Stassen.

Krščansko-demokratska zveza Srednje Evrope združuje zastopnike vzhodno- in srednje-evropskih narodov v podložiških sovjetskih državah in pa narode Jugoslavije.

Balkanska zveza

„Times“ piše v enem svojih uvodnikov o novi balkanski zvezi in pravi:

„Pogodba o prijateljstvu in sodelovanju med Turčijo, Grčijo in Jugoslavijo, ki so jo podpisali v Ankari, je uspeh enoletnega pridnega diplomatskega prizadevanja. Samo tem trem balkanskim državam je uspelo, da so osale izven železne zaveze, ali da so se rešile iz nje. Globoka zavest skupne nevarnosti zahteva od njih tesnega sodelovanja.“

Pogodba ima v glavnem namen ustaviti se morebitnemu komunističnemu napadu preko Balkana. Upati je, da bo sedanja skupna fronta lahko preprečila ponovitev napada na vsako državo posebej, kot so ga uspešno izvedli Nemci leta 1941, ko je bil Balkan razdvojen in nepripravljen.

Pogodba nikakor ni samo vojaška. Dejansko trije glavni vojni stani še niso popolnoma dovršili razgovorov o vojaškem sodelovanju. Toda njihovi načrti lahko doživijo uspeh samo na osnovi načela, ki ga pogodba trdno poudarja, da je treba imeti morebitni napad na eno izmed teh držav kot napad na ostali dve.

ka. Pri volitvah prvega podpredsednika je dobil socialistični poslanec Böhm 151 glasov. Pri volitvah drugega podpredsednika je dobil najprej poslanec VdU Hartleb 73, socialistični poslanec dr. Pittermann pa 70 glasov. Ker pa je potrebnih po poslovniku za izvolitev polovico oddanih veljavnih glasov, so morali volitev ponoviti. Pri drugem glasovanju je dobil Hartleb od 157 oddanih 80 in dr. Pittermann 72 glasov. Izvoljen je bil torej poslanec VdU Hartleb.

Pri volitvah odborov posameznih odsekov državnega zbora so dobile posamezne politične skupine zastopnike, kakor odgovarja njihovi številčni moči. Komunisti v odborih niso zastopani. Seje državnega zbora so bile nato odgojene. Ima pa državni zbor za sklepanje o proračunu na razpolago samo en mesec in je zato skoraj verjetno, da bo prvi sklep novega državnega zbora, da podaljša lanski proračun, ki že velja do 31. maja, še za kak mesec.

Nove vlade se ni

Medtem pa se je trudil kancler dr. ing. Figl, da bi sestavil novo vlado. Saj je že štiri tedne, kar je odstopila prejšnja vlada in se še malo ni posrečilo premostiti nasprotij med obema glavnima strankama. Socialisti so bili doslej pripravljeni sodelovati le v vladi, kjer bi bili spet samo OeVP in SPOe in v kateri vladi bi naj dobili socialisti še več moči kakor pa so je imeli pred volitvami. Zastopniki OeVP pa so zahtevali, naj se vladna večina razširi še na skupino VdU, kar se pravi z drugimi besedami, da ostanejo socialisti v vladi v manjšini. Ker bi tudi v parlamentu gotovo poslanci OeVP in VdU glasovali skupno — saj se je to pokazalo že pri volitvi drugega podpredsednika — bi bili tudi tam socialisti v manjšini. Zato na tak predlog OeVP socialisti niso pristali in ing. Figl se ni posrečilo sestaviti nove vlade.

V nedeljo je bila nato izredna seja načelstva OeVP. Na tej seji je poročal ing. Figl o svojem neuspehu pri sestavi nove vlade in je predlagal, naj načelstvo OeVP predlaga zveznemu predsedniku drugo osebo, ki naj nato poizkuša sestaviti novo vlado. Načelstvo stranke je nato soglasno sklenilo, da predlaga zveznemu predsedniku, naj pooblasti načelnika OeVP, bivšega ministra ing. Julija Raaba, da ta poizkusi sestaviti novo vlado. Zvezni predsednik dr. Körner je ta predlog sprejel. Več o tem pa poročamo na 1. strani lista.

Tudi na Koroškem se še ni posrečilo sestaviti nove deželne vlade in tudi še ni izvoljen v deželnem zboru novi deželni glavar. Pogajanja med SPOe in med OeVP so se razbila na tem, ker so socialisti zahtevali, da je treba najprej izvoliti v deželnem zboru vlado in nato naj se v vladi sami razgovarjajo o razdelitvi oddelkov urada deželne vlade na posamezne stranke. Zastopniki OeVP so pa zahtevali, da je treba najprej najti sporazum o porazdelitvi referatov in nato naj bo izvoljena šele vlada. Saj bi bili drugače postavljeni pred gotovo dejstvo in ne bi več imeli v rokah sredstva s katerim morejo izsiliti za nje bolj ugodne razdelitve referatov. Teh dvoje stališč sta obe stranki zastopali nato tudi v celovškem radiu, kjer je govoril najprej deželni glavar Wedenig, nato pa namestnik dež. glavarja Ferlitsch. Ta je v svojem govoru omenil, da zahteva SPOe v uradih deželne vlade od 27 oddelkov za sebe 20 oddelkov, po izidu volitev z dne 22. februarja pa bi smela zahtevati SPOe od 27 oddelkov za sebe 14 do 15 oddelkov. Ker na to socialisti niso pristali, so se pogajanja razbila in pri volitvi glavarja ter deželne vlade in deželnem zboru so zato zastopniki ÖVP in VdU odšli iz dvorane in so s tem onemogočili izvolitev.

Medtem ko na Koroškem še ni novega deželnega glavarja in nove deželne vlade, pa opravlja vse posle prejšnja deželna vlada po proračunu, ki je odobren do 31. decembra 1953. Zato ta spor med strankami na Koroškem ne bo vplival na potek dela v uradu deželne vlade.

Tako pri sestavljanju državne kakor tudi koroške deželne vlade pa naj bi se na obeh straneh zavedali besed, ki jih je že leta 330 pred Kristusom rojstvom povedal grški modrijan Aristoteles, ko je dejal:

„Vsaka vlada, ki dela za splošno blagostanje naroda, je dobra in pravična, vsaka vlada pa, ki je sestavljena tako, da bi koristila samo vladajočim, je škodljiva; taka vlada ni nič drugega kakor korupcija v dobrem socialnem redu.“

Ali je tudi to resnica?

O „pravica“, ki jih imajo koroški Slovenci, predstavniki koroških nemških strank zelo radi govorijo v širokem svetu. Govorijo na raznih mednarodnih konferencah in pišejo v zamejskem časopisu. Tisti, ki vse to berejo in ki vse to slišijo, si večinoma mislijo, da je vse to resnica in se niti ne zanimajo, kakšen je v resnici položaj koroških Slovencev. Nekaterim pa pridejo spet take izjave prav, ker se na nje sklicujejo in brez nadaljnjega zavračajo pritožbe koroških Slovencev o kratenju najosnovnejših pravic.

Eden tistih, ki mnogo govorijo in pišejo o pravicah koroških Slovencev, je tudi sam koroški deželni glavar, ki bi pač najbolje moral poznati razmere, v katerih živijo koroški Slovenci. Ako teh razmer ne pozna, bi to za deželnega glavarja pač ne bilo dobro spričevalo. Ako pa te razmere deželni glavar pozna, pa jih nato zakriva in drugače govori, kakor pa je resnica, to za deželnega glavarja tudi ni dobro spričevalo.

Tako je pred kratkim dal koroški deželni glavar Ferdinand Wedenig izjavo dopisniku tržaškega lista „Il Corriere di Trieste“. V tej izjavi pravi: „Naša politika napram slovenski narodni manjšini je v interesu miru, mednarodnega prava in socialističnega programa. Popolna enakost v dolžnostih in pravicah je zakon, ki ga mi apliciramo pri vseh državljanih. Za nas so enaki katoličani in protestanti, Avstrijci in Slovenci. Mi ne gledamo na krvna telesa, ampak samo na to, da se spoštuje svoboda

v okviru zakona. Petnajst tisoč je približno tistih, ki govorijo po slovensko in 40 tisoč onih, ki poznajo eden in drugi jezik. V mnogih občinah je pouk slovenščine obvezen; prav tako je obvezna izdaja upravnih in sodnih aktov v slovenščini. V nobenem oziru ni torej različnega postopka za one, ki so ostali na tej strani meje.“

Gospoda deželnega glavarja bi samo vprašali, ali je to izjavo res dal in ali odgovarja zgornje besedilo njegovi izjavi. Nadalje bi se vprašali, koliko upravnih in sodnih aktov je bilo v letih po drugi svetovni vojni izdanih v slovenščini in kaj je ukrenil, da bi smeli vsi koroški Slovenci vlagati raznovrstne vloge, prošnje in dopise na upravne in sodne oblasti na Koroškem tudi v slovenščini.

Nadalje bi ga še vprašali, kaj misli z naštevanjem onih 15 tisočev, ki znajo slovensko in še onih 40 tisočev, ki poznajo oba jezika. Zakaj pa ne omenja še onih tisočev, ki poznajo poleg nemščine tudi italijanščino, angleščino, francoščino? Verjetno tudi ti niso več Nemci, ampak so postali že neka zmes, kakor je to blagovohil določiti koroški deželni glavar za Slovence na Koroškem.

Končno bi bili pa koroški Slovenci mnogo bolj zadovoljni, ako bi njih deželni glavar dajal manj obljub in izjav o njihovih pravicah, pokazal naj bi pa v dejanjih, da so te pravice ne samo zajamčene na papirju, ampak da jih tudi vsi izvajajo, med drugimi tudi koroška deželna vlada.

TELEVISION*

Naslov sam je malo čuden. Pa je moden. Jaz zase bi tej črtici dal naslov „Otroci“, vendar sem se zavoljo različnih okoliščin odločil za ta naslov. Videli boste, da je naslov popolnoma na mestu.

Television je velika zadeva. Kamor pridem, me najprvo peljejo pred television. Lep program! Sem že marsikaj videl: filme, rokoborbe, celo konja, ki govori in propagira neko posebno pasto, s katero očistiš avto iz leta 1937 tako, da se blešči kakor olje ob luči.

Že iz tega vidite, da sam televizijskega aparata nimam. Rotija, ki jo imam posebno rad, je namreč iznašla posebno ime za

cesti, saj veš, ki gre tako (s prstom pokaže kako gre), je bil pijanec.

Za policijo je majhen presledek. Potlej se Klemen čudovito razvema. Smo jutri videli moža, ki je imel cel voz ajskrema, ta je sladoleda.

Zdaj že vem, kaj sledi.

Če morda kaj vem, kje je tisti cent, ki ga je včeraj zgubil. Je vprašanje, če je mulec sploh imel kakšen cent. Da me prepriča, obleze po kolenih vso sobo in pogleda pod vsak špampet. Rotija se krega, da bo skončal ves televizek in zato mu dam cent.

Zdaj se oglasi zavist. Helenca pravi, zakaj samo njemu. Ko ni bil nič priden. Tri-

krat se je prekucnil, stara mama mu je morala petkrat umiti roke, štirikrat je bil tepen, trikrat z roko in enkrat s kuhaličico, in še tri kilave astre je spodaj odrgal.

Dati moram še dva centa. Enega Helenci in enega Rotiji. Tudi Marjetka steguje ročico. Njej dam staro skorjo, ker ravno dobiva zobe. Saj ne loči centa od kruha.

Tako so poročila zaključena. Koj nato se prične rokoborba. Klemen namreč ne prenese toliko žalitev in s Helenco sta si takoj v lasih. Rotija se potuhne za omaro. Ko Helenca prične Klemen za omare, se stegne tudi Rotija in mu pritisne eno za ušesa. Marjetka vriska, Rotija pa se naredi nedolžno. Ker mora biti pri rokoborbi sodnik, opravi to jaz. Zmagovalec ni. Vsi so tepeni in počasi se na zofi umirijo.

To je, kako bi rekel, kakor reklama za cigarete med odmori.

Potlej je zabavni del. Helenca dene roke v bok in pleše. Zdaj po eni nogi, zdaj po drugi.

Na zeleni gori...

To pesem so se naučili v slovenski šoli. Helenca posluha nima. Sicer pravi, da poje prvi glas, vendar mislim, da mora biti po njenem petju precej glasov v muziki. Jaz kar molčim in poslušam. Je pač televizek.

Na zeleni gori,
kuka kukavica...

Klemen pripeva, čeprav je gledalec. Pa je zmešal.

Kukavica kuka...

Helenca ga nažene z bumbarjem, ki je poseben izraz globokega pomena. Nevarnost je, da se spet prične rokoborba. Pa že nastopi Rotija. Maje s kuštri, pravega pleša ni. Helenca pravi, da ima prekrampaste noge. Rotija je užaljena in me pride vprašat, če je res. Jaz sem tiho. Zato pa zvem za vse Helenčine grehe.

Zabavni del je končan in prične se šola. Klemen riše rožo. Taka je kakor luža raztopljenega sladoleda. Rotija piše I in U. Vse zverženo, vse trudno. I se naslanja na U in U visi že prav na črto.

Helenca dene roke v usta. Hi-hi-hil

Very nice! pravi Klemen učeno. Je pokovec na cesti pobral nekaj besed in jih kar naprej ponavlja. Še nekaj pove, potlej me nenadoma vpraša, kje je tisti cent, ki ga je jutri zgubil.

Nenadoma se Rotija spomni, da jim je neki pijanec dal štiri cente za sladoled.

Hi-hi-hi-se Helenca spet smeje. Bumbar

ne ve, da koj en sladoled stane 7 centov.

Program se je zmedel in jaz sam sem tudi že revež. Pogledam Marjetko, ki žveči žveplenko. Ko sem kadil, sem jo vrgel na tla. Punčara ima že vsa črna usta. Žena se jezi in me tudi nažene z bumbarjem.

To pa je television za velike. O tem raje ne govorim.

Lep je samo otroški televizek! Lepši kakor television.

Karel Mauser

* Television, izg. televižn, to je angleški izraz za gledanje, prenos na daljavo po radiu.

Črtica je izšla najprej v clevelandskem slovenskem dnevniku „Ameriška domovina“, 19. sept. 1952. Ljudje so jo brali z velikim užitkom in jo zato objavljamo v „Našem tedniku“.

1) Labor Day: delavski praznik, Dan dela, ki ga v Združenih državah praznujejo vsako leto na prvi ponedeljek v septembru (lani 1. septembra). Kar je na pr. za evropskega delavca 1. maj, to je za ameriškega Dan dela, samo da nima onega političnega priokusa, kakor ga ima 1. maj v Evropi ali v Sovjetski zvezi.

2) Twist Drill: ime znane clevelandске tovarne na St. Clairju (del mesta Clevelanda), v kateri izdelujejo vseh vrst industrijske in druge vrste svedre. Ker je tovarna v slovenskem središču Clevelanda, je v njej zaposlenih tudi veliko Slovencev, med njimi tudi pisatelj sam.

3) Fiftifajf: petinpetdeseta cesta v vzhodnem delu Clevelanda, na kateri stanuje tudi pisatelj.

4) Ajskrema: Icecream — sladoled —, ki ga imajo Amerikanci, ne samo mladi, marveč vseh starosti, izredno radi.

5) Very nice: sijajno, zelo lepo. Bumbar je srbska beseda, ki so jo zanesli med Slovence po prvi svetovni vojni tisti slovenski ljudje, ki so živeli nekaj časa na jugu. Pomeni čimlj, tukaj v črtici bi pa Slovenec dejal: cepec.

Imena otrok, ki nastopajo v „televižnjeku“, so prava imena pisateljevih otrok: Helenca, Rotija, Klemen, Marjetka.

PREGOVORI

Tisoč žrjavov v zraku ni toliko vrednih kakor en vrabec v roki.

Ne sovraži onega, ki ti je storil krivico, ampak krivico samo.

O veri

Narod, ki nima vere, ne more biti niti urejen niti močan.

Vera je uteha žalostnih in strah zločincev.

Naj bi bili vsi ljudje dobri kristjani, pa bi bili tudi dobri državljani.

Prava vera je temelj države.

RADIONWEISS - schönstes Weiss!

naš domač television. Lepo ime, ki se rahlo približuje slovenskemu imenu. Televizek! Jaz sam sem se dolgo mučil, da bi ustvaril vsaj malo podobno slovensko besedo in je nisem mogel. Rotija je brž rešila zadevo.

Pri nas imamo torej televizek! To ni pravi television, vendar je v bistvu enak vašemu. Da boste imeli vsaj malo pojma, kakšen je, vam ga natančno opišem.

Naš televizek ima samo štiri igralce, ki so redni. Nimajo posebne plače, pač pa jih sam oblačim in hranim. To so Helenca, ki je direktorica oddaj, Rotija, Klemen in Marjeta. Zadnja je bolj za pasivne vloge. Maha z rokami in vriska. Sicer pa je tudi v pravem televisionu nekaj takih ljudi.

Labor daj! je danes in ne delam. Zato je naš televizek cel dan odprt. Prva so poročila. Od celega tedna. To je posebno zanimiva točka, ki mi pokaže vse otroške grehe.

Glavno besedo ima Klemen. Z neznano hito pripoveduje, da je jutri videl gasilce. Jutri je namreč pri njem včeraj. Nekaj časa sem se pobijal z njim, da bi mu dokazal, da jutri ni in ni včeraj. Vse zaman. Pravi, da je to vseeno. Nazadnje ima glista prav. Proti večnosti nekaj ur razlike nič ne pomeni. Fant je za svoja leta še precej pameten. Sem mu nekoč prinesel iz Twist Drilla svedrc, ki sem ga mahnil pod mero. Potrkon ga je nekaj časa obračal, potlej pa spravil. Zdaj me vsak dan sprašuje, če imam še kaj takega blaga. Ga imam, pravim. Pa zameži na eno oko in se smeje. Mi ne verjame.

Rotija in Helenca se smejeta s Klemenom vred. Le jaz se ne smem smejeti. Rotija pravi, da je to televizek in da jaz samo gledam.

No, Klemen poroča naprej. Gorelo je. Kje? Na fiftifajf. Za Klemena ima Cleveland samo to cesto. Jaz kar poslušam. Potlej pride na vrsto policija. En avto je bil in še eden. Tak, ki ima belo streho. Na tisti

J. S. Baar — Al. Nemec:

ZEMLJA IN LJUDJE

ROMAN

(Deseto nadaljevanje)

Toda glavno skrb je posvečal konjema. Po klancu navzdol ju je pridrževal in previdno zaviral. Navkreber pa ju je pustil, da sta šla v mirnem koraku. Po ravnini pa je gospodi pokazal, kaj znata Kovandova konja iz Hradišča. Samo tlesnil je z jezikom (biča se vso pot do Prage ni niti dotaknil — ta je sameval na kozlu kakor drog s praporcem) in konja sta se spustila v tek.

V začetku sta tekla mirno, v nepravilnem drncu, kmalu se jima je korak uravnal, uglasil, telesi sta se jima nategnili, glavo sta iztegnila naprej, in konja sta, kakor da bi plavala, dirjala po lepi cesarski cesti, trdi kakor gumno in gladki kot miza.

V Milini je pravkar zvonilo poldne, ko je zavozila na trg kočija gospoda svetnika. Ta je z uro v roki pohvalno zaklical: „Dobro znaš voziti, skoro šest milj si prevozil v petih urah in konja nista niti potnala!“ Gospod svetnik je bil gosposki uradnik na Smečeni pri grofih Martincih, zato je razumel tudi o gospodarstvu in živinoreji. Videl je, da so Cimburovi konji spočiti, veseli, dvignjenih glav in iskričih se oči.

„Morda bi pogljal še do Dobriša?“

To je bilo proti dogovoru. Cimburi se je lice pomračilo. Kot da ne sliši, je skočil s kozla h konjema. Otupal jima je upadle boke, potegnil z dlanjo po vlažni, nekoliko nasršeni dlaki, jima položil roko na srce in jima otupal ušesa. Vse to je storil, ne da bi črnil besedo. Gospod svetnik je nadaljeval: „Samo dve milj sta, slabi dve milj, morda niti ne celi. Tam bomo eno uro dodali k počitku. Tam imam znanca, dobre prijatelje, rad bi se pogovoril z njimi.“

Cimbura se je na tišem jezil. „Zakaj pa takoj ne pove,“ je očital gospodu svetniku, „pa bi drugače vozil. Bolj bi prižanaš konjema na ravnini.“

„Vsaj napojiti ju moram,“ je končno hladno odgovoril Cimbura in že snemal konjema brzde. Kaj mu je gospod svetnik? Kako bi mogel zaradi njega oškodovati svoje konje? Toda gospod svetnik je to že tudi sam uvidel.

„No, torej ju napoji in pripelji za nami. Malo se bom sprehodil — v gostilno niti ne stopim. Ne izprezaj! Ko napojiš,

pripelji za nami!“ in je krenil z družino peš po cesti naprej.

Brez kruha kmet ne gre na pot. Tudi Cimbura ne. Zato je zdaj potegnil iz žepa velik krajec in stopil pred konja. V roki je držal mogočno zagozo, odrezaval je kose in jih dajal Dobraku in Divji. „To je le za zdaj — toda v Dobrišu — tam vaju nagradim za pridnost.“ Hišnik je prinesel dve vedri vode. Konja sta željno in hlastno pila.

„Od kod in kam?“ je vprašal hišnik in si ogledoval voz in konje, zlasti še konje.

„Krasni konji — le repove bi jim bilo treba podstriči — pa bi mogli stati v knežji konjušnici v Dobrišu,“ se je razgovoril hišnik. Toda Cimburi se je mudilo. Vedel je, da konjem ne škodi napajanje, če takoj gredo, tečejo naprej. Zato je takoj, ko sta konja izpraznila vedri, nataknil brzde in plačal. Od svojega je dal napitnino in trošek.

Preden se je gospod svetnik nadejal, je že kočija zaropotala za njim. Veselo so se usedli. Cimbura pa se je ves čas pogovarjal s konjema. Ko se je Dobrak med potjo žalostno obrnil proti njemu, ga je Cimbura tolažil: „No, no, čudiš se, ko je poldne pa še nisi ob jasliah tu — čakaj, saj pridemo — hej, fuj, Divja, sram te bodi, da povešaš glavo do nog!“ je nalahno stresel povodec.

Konja sta čez hip pozabila na obrok in znova čvrsto zdirljala kot veter.

Na obzorju se je kmalu prikazal Dobriš. Od daleč se je že oglašal s temnimi votlimi udarci železnih kladiv, tudi stolp in grad sta se že izluščila iz obzorja. Kmalu je bilo vse mesto pred njimi kakor na dlani. Obsejni trioglati trg se je odprl in velika potniška knežja gostilna je sprejela kočijo v svoje naročje. Ni pretekla še niti poldruga ura od poldne. Gospod svetnik je kar žarel:

„Cimbura,“ ga je potrepljal po rami, „vsemu Pisku bom povedal in v Pragi bom razglasil: Iz Piska v Dobriš šest ur! Slava tebi in tvojima konjema!“

Predvsem konjema, gospod svetnik, je skromno odbijal hvalo Cimbura in hitro izpregal. „Tako, oddahnita si,“ je jemal opremo s konj in ju zaradi varnosti peljal dvakrat po dvorišču, nato ju je odvedel v hlev. Hišnik je zagotavljal in se zaklinjal, da bo poskrbel zanju, on pa naj gre v voziško sobo jest in pit, kakor mu je gospod svetnik naročil. Toda Cimbura je obema konjema lastnoročno postregel, očistil jima je jasli, nasul ovsu ter čakal, da sta ga pozobala.

„V tujem kraju ne smeš verjeti,“ si je mislil, „kaj, če bi kdo ukradel obrok iz jasli in bi ga morda celo golobom vrgel.“

CELOVEC

Nedeljska služba božja je ob pol deveti uri vsako nedeljo v slovenski cerkvi v Priesterhausgasse.

VAŽNO OPOZORILO

Vsi udeleženci tečaja v Celovcu naj prinesejo s seboj odlok o gospodarski enotni vrednosti (Einheitswertbescheid), odlok o davčnem predpisu (Steuerbescheid) s priloženo in pa prijavo o bremenih (Lastschriftanzeige). — Ne pozabite teh dokazil doma, ker vam bodo pri praktičnih vajah na tečaju mnogo koristila.

Za 70 grošev dnevno dobite 125.000 S

Ena osmina od enega milijona šilingov je 125.000.— šilingov. Toliko morete dobiti, ako naročite 1/8 srečke državne razredne loterije. In ta osminka srečke vas stane samo 20 šilingov, to je samo 70 grošev dnevno. — Poleg tega glavnega dobitka pa nudi 56. avstrijska razredna loterija še 33.504 nadaljnjih glavnih dobitkov in zadetkov, tako da zadane več kot polovica vseh srečk. — Ako torej vsak dan zastavite 70 grošev, imate 35.505 možnosti, da dobite. — Današnji številki „Našega tednika“ je priložena dopisnica znane prodajalnice srečk Schelhammer & Schattera na Dunaju. To dopisnico izpolnite in jo oddajte brez znamke, nakar boste dobili srečke, kakor ste jih naročili. — Število srečk je omejeno, zato svetujemo, da se takoj odločite in srečke takoj naročite. Ponovimo še enkrat: Vsaka srečka ima 35.505 možnosti in verjetnosti dobitka, ako kupite dve srečki, ste verjetnost dobitka podvojili.

CELOVEC

Na željo obiskovalcev Doma Amerike (Amerika-Haus) v Celovcu je odprta knjižnica in čitalnica zanaprej ob četrtekih neprekinjeno od 10. do 19. ure.

Istočasno ponovno opozarjamo, da je knjižnica odprta od torka do sobote od 14. do 19. ure, oddelek za film in gramofonske plošče pa od ponedeljka do petka od 9. do 12. in od 14. do 17. ure.

Razstava sirov

V veliki dvorani Kmetijske zbornice v Kucherhofu v Celovcu prireja koroško-štajerska mlekarstva zveza v času od 22. do 28. marca sirarsko razstavo, na kateri je razstavljenih 20 različnih vrst sirov, ki jih izdelujejo koroške mlekarne.

Razstava je izredno lepo urejena in ne kaže samo v večjih količinah enega najvažnejših izdelkov naših mlekar, to je sira, ampak tudi v lepi zunanosti, ki že sa-

Pri nas na Koroškem

ma na sebi privlači vse, tudi one, ki doslej niso bili prijatelji sira.

Kakor velika mlinška kolesa so na razstavi velikanski hlebi pravega ementalca. Ta po okusu in tudi po zunanem izgledu prav nič ne zaostaja za pravim švicarskim ementalcem. Po svoji kakovosti zelo blizu je zilijski planinski sir. Ker pa nima imena „ementalec“, ga pač gospodinje ne kupujejo rade. Tudi nima onih znamenitih luknj, ki odlikujejo pravi ementalci sir. — Tudi druge vrste sira z inozemskimi imeni izdelujejo naše koroške mlekarne. Tako izdelujejo tilsitski sir mlekarne v Celovcu, Velikovu in v Špitalu, edamski sir izdelujeta mlekarne v Špitalu in v Velikovu, tudi velike hlebe trapista, ki že skoraj sličejo na ementalca, izdelujejo v Volšperku in v Velikovu. Izredno cenjen je tudi sir znamke gorgonzola, za katerega mislijo večina potrošniki, da ga izdelujejo in morejo izdelovati v priznani kakovosti samo v Italiji. Toda naš domači gorgonzola prav nič ne zaostaja za pristnim italijanskim gorgonzola sirom.

Koroške mlekarne so prevzele v lanskem letu okrog 26 milijonov litrov mleka, kar še daleč ne dosega predvojnega in tudi ne medvojnega količine. Zelo verjetno pa je, da se bo množina mleka v mlekarnah povečala in bo s tem tudi narastla proizvodnja sira. Zato ima tudi razstava sira propagandni značaj. Hoče med drugim pokazati, da je beljakovina v mleku in v siru mnogo cenejša kakor pa beljakovina v jajcih ali v mesu. Zato bo praktična gospodinja poizkušala porabiti v gospodinjstvu več sira, iz katerega je mogoče pripraviti številne zelo okusne in hranilne jedi ne samo za postne dni, ampak tudi za „mesne dni“.

Obisk razstave, ki je odprta do sobote, dne 28. marca zvečer, vsem kmetom, vsem gospodinjam in vsem potrošnikom mleka in mlečnih proizvodov prav toplo priporočamo.

Se ni dolgo, odkar nas je razveselila „Slovenska igralska družina v Celovcu“ z pustnim družabnim večerom, s katerim so bili vsi zelo zadovoljni.

Lepa in ganljiva je bila prireditev ljudske igre „Razvalina življenja“. V nedeljo

popoldne, dne 22. marca, se je dvorana v Kolpingovem domu v Celovcu napolnila, kar je dokaz, kako si celovski Slovenci, katerih ni malo, žele kulturnih prireditev in zdrave duhovne hrane.

Po kratkem pozdravu so si igralci takoj osvojili srca vseh navzočih. Nudili so nam igralci užitek, za katerega smo jim iskreno hvaležni. Igra nam je gotovo zato tako ugajala, ker je vzeta iz sodobnega življenja in nam je njena vsebina zato bližja in umljujejša. Podaja vsebinsko globoko življenjsko sliko, kakršnih bi si želeli še več na naših odrih. Saj v igri „Razvalina življenja“ posega Finžgar najgloblje v kmečko življenje. V njej odkriva mnogo slabih lastnosti, ki uničujejo lepoto kmečkega življenja.

Finžgarjeve drame so naše najboljše ljudske igre. Za vsa njegova dela je značilen oster čut za napake posameznikov in družbe. Osebnost lastnosti odkriva navadno s sočutnim, duhovniškim razumevanjem, brezobzirno pa osvetljuje krivice, ki so se vgnedile v družbi. Vse to smo tudi jasno videli v predstavi sami.

Naši igralci so igri, ki stavi na posamezne igralce velike zahteve, bili povsem kos. Tako je bilo globoko doživetje Urha v besedi in dejanju res naravno in prisrčno. Tudi Lenčka in Martin ter navsem Ferjan so svoje vloge lepo rešili. Pohvaliti pa moramo tudi ostale, ki so svoje vloge res dobro igrali. Vsi navzoči so odhajali z najboljšimi vtisi, z željo in prepričanjem, da se bodo spet in to čimprej sešli v Kolpingovi dvorani v Celovcu.

ČAVA

Dne 9. t. m. je umrla tu obče znana Marija Koman, gostilničarka pri Potočniku na Čavi. Pljučno vnetje je bil vzrok smrti. S tem nas je zapustila zavedna in odločna Slovenka. Velika udeležba pri pogrebu je kazala, kako smo jo spoštovali. Bila je pridna bralka vsega katoliškega in slovenskega čtiva. Še bolj smo jo pa spoštovali, ker je bila tako odločna.

Leta 1925 je pred cerkvijo v Št. Lenartu imel shod nek laži-prerok, da bi pridobil ljudi za to, da bi zahtevali, naj se duhovniku prepove vstop v šolo in odstrani verouk iz šole. Med poslušalci je bila tudi

rinško vprego. To pa je gospodu svetniku močno ugajalo. Ljubil je vse, kar je bilo starinskega, zato se je najrajši vozil po Pragi v svoji podeželski kočiji. Cimbura zase ni imel mnogo časa. Skrbeti je moral za konja in voz ter voziti Miltnerjeve, kamor so naročili: v muzej, k namestništvu, zvečer v gledališče in nazaj, v razne palače in domove. Le jutra tja do desetih so bila Cimburova. Tedaj se je sprehajal po Pragi. Po letih je spet obiskal srebrni grob svojega zavetnika pri Sv. Vidu. Z mladim Miltnerjem si je ogledal muzej. Vodil ju je sam Vocel in se vpludno razgovarjal s Cimburo.

Neko napako je imel gospod svetnik, zaradi katere se je Cimbura često nanj jezil. Od vsepovsod se je poslavljajal kakor vrabci s Češkega. Z vsakim znancem se je ustavil, pogosto je zapustil celo kočijo in hitro kam skočil, rekoč: „Tako je vrnem,“ njegov „tako“ pa je trajal po celo uro.

„Ah, ko naš ata zagleda Prago!“ je zamahnil z roko mladi gospod. Toda le gospa si ga je upala opomniti in še to po nemško.

Celo tedaj, ko je Cimbura že čakal pred stanovanjem mladega gospoda, jih ni mogel dočakati.

Najbolj zoprna so mu bila zijala, ki so trumoma obkrožala čudno kočijo, ki je bila sedaj spet obložena za pot s senom in škatlami. Hudo ga je mikalo, da bi jih vsaj enkrat z bičem oplazil, a vedel je, da tega ne sme. Tako jih je le po tistem zmerjal: „Moj Bog, kako so ti Pražani neumni! Doma Cimbure niti pes ne povoha, tu pa zija vanj pol Prage.“ Nerodno mu je bilo pod temi vsiljivimi pogledi, neprijetno njemu in konjema. Tudi ta sta se, kakor da čutila, da je konec izgnanstva in da se vračata domov v Hradišče, na njegove mehke ceste, v njegovo tišino in mir, v tople hleve, na čist zrak in k okusni pitni vodi, nepotrpežljivo prestopala in jezno bila z nogami ob tlak, da so zvenele podkve.

„Pa da ti ljudje nimajo nobenega dela, da morejo tako zijala prodajati,“ je mislil Cimbura in se spomnil, kako doma na kmetih niti otrok ne sme stati v brezdelju, ker ga takoj pokličejo na delo: „Kaj stojiš, skoči in napravi to in to, prinesi to ali ono. V Pragi pa postopajo celo odrasli.“

Zgoraj so se medtem starši poslavljali od svojega najstarejšega sina. Iz Prage bi morali odrediti že ob eni, zdaj pa so ure po praških stolpih bile že dve in Cimbura je še vedno moral čakati.

„Noč nas bo zasačila,“ se je jezil tihoma in se nehoti spomnil na obširne gozdove, skozi katere je vozil...

„No, konji so čili, spočiti, že od jutra na nogah,“ se je tolažil in krotil nevoljo v sebi.

Marija Koman. Prva si je upala glasno protestirati proti govorniku in potegniti je matere tako na svojo stran, da so se ji pridružile in so zagnale tako glasen protest, proti govorniku, da je moral utihniti in celo pobegniti. — Zato se ne čudimo, da se je toliko mater udeležilo pogreba. Le želimo, da bi take žene ne izumrle, ampak našle novih odločnih žena, ki bi branile največje svetinje našega naroda: vero in materino besedo.

Vsem vernikom, posebno pa možu, naše najiskrenejše sožalje!

OBIRSKO

Kar tri smrti smo imeli pri Kozamurnikovi hiši zadnje čase. O prvih dveh je „Tednik“ že poročal, namreč o rajnem Kurnikovem Roku in o Mariji, ki sta zadnja leta preživljala pri Kozamurniku. Kurnikovi starejši Rok in Marija Kumar sta tako zaključila svoje življenje v prijateljski hiši Kozamurnikov, ko ju Kurnikov dom ni mogel več obdržati. Okušala sta v teku svojega življenja pač več bridkosti ko sladkosti, posebno še, ko ju je v zadnji kruti vojni izselila zločinska, tuja oblast. Moč in tolažbo sta našla v globoki svoji vernosti. Zdaj pa naj prejmeta plačilo.

Tretjič pa je prišla smrt 21. januarja letos po Kozamurnikovega Miha. Rodil se je 14. sept. 1882. Bil je pošten, krščanski fant, ki ni poznal drugega kot svoj dom in delo na domači kmetiji in pa pot v cerkev, kamor je redno zahajal ob nedeljah

CENEJSI SMO

Vistra za obleke — krasni vzorci od S 12.80 naprej, zavese od S 12.60, kovrti od S 148.—, moške delovne hlače S 79.—

ROLF KASSIG

Celovec — Klagenfurt, Benediktiner Platz 7

in praznikih. Pač, še nekaj ga je veselilo: gore, rad je zahajal na Obir. In romal je rad na Višarje, na Brezje, Žihpolje, h Krištofu, peš preko gor. V prvi svetovni vojni je služil vojake od leta 1915. do konca vojne, 3 leta je bil ujet v Rusiji. Ni znal ne brati ne pisati, pač pa je v svojem atlantu na zemljevidih točno znal pokazati, kod je začasa svojega ujetništva v Rusiji hodil. V drugi svetovni vojni pa, ko je bil gospodar Kozamurnikove kmetije pri vojaki, je on vestno in požrtvovalno skrbel za svojo staro domačijo in jo varoval, ko so burni časi veli preko nje. Dika Kozamurnikovega Miha je bila njegova zvestoba do domačije. Morda je to dediščina Kozamurnikovega rodu, ki že 500 let živi na tem koščku zemlje in se ne da iz njega izkoreniniti.

Tako bodi Kozamurnik Miha prav za našnje čase vzgled vsem, ki jih skomina po tujini. Sreča in zadovoljnost sta doma le v dobrem, domu in rodu zvestem srcu. Naj mu bo lahka domača zemljica tam pri obirski cerkvi, kamor smo ga položili k počitku!

Mora biti že nekaj posebnega, da se iz Obirske spet kaj sliši. In res: poroko smo imeli. To je pri nas redkost, ki je ne doživljamo tako pogosto. Več takih let je, včasih kar po vrsti, ko njih letnic ni najti v poročni knjigi župnije. Letošnja letnica pa je že zapisana z dnem 16. februarja. Na pustni ponedeljek namreč sta se poročila Janez Maloveršnik, tesarski pomočnik, in Katarina Pavlič, kmečka delavka, pravzaprav pa domača rejenka pri Varhu na Obirskem.

Cerkvene obrede so opravili domači dušni pastir, zraven pa je vneto prepeval obirski cerkveni zbor, da je številnim svatom ob zvokih lepih pesmi, ob lepoti in bogastvu cerkvenih obredov, ob sončnih zlatih žarkih srce kar samo poskakovalo. Potem pa po cerkvenem opravi še godci! To te je nosilo doli proti Kovaču, kjer je bila nato vesela gostija. Žalostno je bilo pa vendar to, da so ob tej priliki tako strašno kradli, pomislite, kradli, ne denar ali obleko ali kaj podobnega, ljudi so kradli, kar po vrsti je izginil zdaj ta, zdaj oni, ženin, nevesta, starešina — to je bilo strašno! Le še klobuki, tisti namreč, ki so bili posebej ovenčani, so bili tudi poželjivim dolгим prstom v skušnjavo. Potem pa še to obrekovanje, dolžili so župnega upravitelja, da je pri tatovih. Če bi bilo to res, bi bilo seveda to nadvse žalostno dejstvo. Pa saj vemo, obreklijci imajo hude jezike in to kar govore, ni nič res. Dobro, da se je vse tako lepo izteklo. Zandarjev ni bilo treba, ukradene vrednote smo sami dobili spet nazaj in tako sta se tudi ženin in nevesta spet znašla. Bog jima daj obilo let v sreči in zadovoljnosti!

VIII.

Cimbura je gospoda svetnika odkritosrčno vzljudil. Bil je ljubezniv gospod. „Človek ne bi mislil, da je gospod, tako nekaj našega ima na sebi. Ne sramuje se človeka, lepo se pogovarja, poučuje, hvali in svetuje,“ je govoril Cimbura o Miltnerju vse svoje življenje. Z Miltnerjevo družino je prevozil vso Prago križem krašem. In kako jo je poznal! Na križiščih se mu ni bilo treba obračati k vratcem na kočiji, kjer je gospod svetnik Kovandu vedno z roko kazal smer, niti ni povpraševal stražnikov. Sam se je spoznal po četrth in ulicah. Staromodna kočija gospoda svetnika, pred njo krasni kmečki konji, na njej kočijaž v kmečkem kožuhi — to je bilo za praške ulice nekaj nevsakdanjega in je zbujalo občudovanje. Ljudje so z zanimanjem gledali na to ropotajočo sta-

Pri nas na Koroškem

(Nadaljevanje s 4. strani)

ŠMARJETA V ROŽU

Le štiri dni še, pa bi Tavčarjeva stara mati dopolnila 94 let. Toda 7. t. m. jo je Bog poklical iz te doline solz in je obhajala svoj rojstni dan dne 11. 3. že v večnosti. — Toda kaj so štirje dnevi v številu 34.330 dni njenega življenja? Kot kaplja vode v potočku, ki teče čez breg in se zlija v Dravo. In kaj šele v primeri z neskončno večnostjo? Lepo pripravljena je stopila v večnost.

Veliko je pokojna molila. Pogrešala bo njeno molitev ne samo domača hiša, ampak mnogi v fari, za katere je molila kakor pač znajo moliti naše dobre stare mamice. Otroško je zaupala Mariji na Macni gori. Hvalvredno so domači upoštevali in izpolnili njeno naročilo, naj ne kupujejo nagrobnih vencev, naj raje poklonijo dar Marijini cerkvi na Macni. — Želimo, da se mirno spočije v grobu svojega moža, katerega je preživela za skoraj 33 let. Z nebes naj spremlja sedaj z materinsko zaskrbljenostjo svoje otroke in otroke otrok, da bodo varno hodili po poti njenih naukov in pominov ter doživeli veselo svidenje v večnosti.

izjavili proti katoliškim šolam.

Prosimo vse bralce, da omenjeno poročilo v gornjem smislu popravijo.

SKOFIČE (Občinska seja)

Najpreje je bila sklicana seja že za ponedeljek, dne 16. marca, popoldne ob 3. uri. Ker so bile doslej seje navadno ob nedeljah, je vprašal neki odbornik župana, zakaj ni seja v nedeljo ali pa v soboto popoldne. Župan je odgovoril, da ni mogoče seje sklicati za nedeljo, ker sta to nedeljo v Škofičah dve sv. maši in je druga prvič v zgodovini Škofič nemška. Vendar pa je bila seja le preložena na sredo, dne 18. marca. To pa spet menda iz obzira do nekega tr-

OLBORT — BELJAK Pomladanski plašči in kostumi

govca, ki v ponedeljek ne bi mogel priti na seja, je pa bil na sei menda nujno potreben.

Dan pred sejo se je raznesla novica, da se je občinski tajnik — obesil. K nam je prišel šele pred dobrim letom. Ko smo takrat slišali njegov življenjski zapis, je nekdo rekel: „Prav moralnega vtiša ta pač ne napravi na človeka. Dvakrat je bil že ločen, zelo navdušen „naci“ je in trd Nemec za Škofiče ni ravno najboljši. Saj bi mogli tudi domačina dobiti za tajnika. Ker pa je že župan tujec, mora biti tujec seveda tudi tajnik in končno mora biti tujka še dekla, da ni slika šablone skažena.“

Ta tajnik se je torej tisti dan pred občinsko sejo obesil, da bi se pa ognili raznim potrebnim brigam, so ga odpeljali v njegov rojstni kraj. Zaradi prevoza se je občinska seja nekoliko zakasnila, ker so odborniki hoteli tudi videti prevoz. Takoj po začetku seje je župan pozval odbornike, naj se za minuto dvignejo in v znak žalovanja molče stojijo. Slovenski odbornik pa ni vstal, temveč je rekel, da je proti krščanskim načelom, ako se kaj takega zahteva in napravi na javni sei za zavestnim samomorilecem. Protestiral je tudi proti temu, da se kupuje bivšemu tajniku žalni venec na občinske stroške.

Na vrsti je bil nato pregled računov za minulo leto. V teh računih je bila skoraj največja postavka občinska uprava, saj dosega ta postavka vsoto 61.000 šil.; od te vsote dobi župan 3.000 šil. letno. Zato pa ni

mogoče dobiti niti 1.000 šil. za kako nujno popravilo potov. Pri nas znašajo občinske doklade 400%, medtem ko imajo druge občine, kjer res nekaj delajo, le 300%-no doklado. Proračun za prihodnje leto zaradi tajnikove smrti ni bil gotov in je bila obravnava o njem preložena za 14 dni.

Nato je prišel na dnevni red predlog slovenskega odbornika, ki se glasi: „Antrag zur Anbringung zweisprachiger Anschriften auf dem Schul- und Gemeindehause.“

Župan je pozval slovenskega odbornika najpreje, naj svoj predlog utemelji. Slovenski odbornik je natančno obrazložil, da je bil zakon o dvojezičnih šolah sprejet leta 1945 pod deželnim glavarjem Pieschem in da je nato dunajska vlada sprejela ta zakon kot del ustave, kar je potrdilo tudi ustavno sodišče. Ta zakon se gotovo ne da odpraviti, zlasti sedaj ne, dokler je Avstrija zasedena, ker bi morale spremembo potrditi vse štiri zasedbene sile. Slovenski odbornik je nato posebej apeliral na socialistične odbornike, naj podpirajo ta predlog, ko so

OLBORT

VILLACH, MORITSCHGASSE 1.

(nasproti Park hotelu, vhod iz veže). Poceni in v največji izbiri

tudi Slovenci glasovali za socialistično listo dne 22. februarja letos. Sedaj imajo zelo lepo priliko, da svoje obljube tudi izpolnijo, saj smo te obljube brali na slovenskih socialističnih lepakih.

Nato je odbornik VdU Bürger prosil za 10 minut odmora za posvetovanje strankarskih skupin. Socialisti s VdU-zastopniki so šli v sosednjo sobo. Po vrnitvi v sejo sobo so se mirno usedli in ko je bilo na dnevnem redu vprašanje, kdo je za dvojezični napis na šolskem in občinskem poslopju, so bili za predlog vsi štirje slovenski odborniki, vsi ostali pa — in tudi vsi socialisti, — so bili proti slovenskemu predlogu o dvojezičnem napisu. Tisti slovenski odbornik, ki je omenjeni predlog stavil, je vstal in se globoko priklonil socialistom in tudi obema slovenskima odbornikom, ki sta sedaj volila socialiste.

Med slučajnostmi je nato župan Maresch tako podlo in lažljivo nahrnil slovenskega odbornika, da je ta vzel klobuk ter je zapustil seja. Nato je bilo še nekaj prepira, nakar se je tudi ta seja končala, kakor se končajo navadno vse seje v Škofičah. Ko se je hotel župan zahvaliti za udeležbo, že nikogar več ni bilo.

„BREZ-VESTNIK“ SE RAZBURJA

Kakršen je kdo sam, tako sodi seveda o drugih. Zato je zapisal zadnjič enkrat „Brez-vestnik“, ker je pač brez vesti in ker resnice ne ljubi preveč, da je „Naš tednik“, naprosil neko belogardistično društvo v Trstu, naj pomaga „Našemu tedniku“ in naj v svojem listu „Demokracija“ natisne članek, ki ga bo nato „Tednik“ prepisal.

Povedati pa moramo, da pri „Našem tedniku“ nimamo takih navad, da bi najpreje kakemu drugemu listu nekaj poslali in bi nato to prepisali. To navado ima mogoče „Brez-Vestnik“ in sedaj po sebi še druge sodi. Smo imeli že nekajkrat priliko to doživeti.

V koliko pa je „Demokracija“ v Trstu glasilo kakega belogardističnega društva, o tem pa naj se pogovori „Brezvestnik“ kar lepo z uredništvom in lastništvom „Demokracije“ same. Naj jim piše in naj to pove in bo dobil odgovor, kakor odgovarja resnici, na katero pa pri „Brez-vestniku“, kakor rečeno, zelo malo dajo. Koliko tržaških Slovencev pa zastopa „Demokracija“, o tem se pri „Brez-vestniku“ tudi morejo sami prepričati. Naj samo malo preštudirajo razmere med tržaškimi Slovenci, to pa seveda, če le še količkaj zmorejo, z vestjo in ne brez vesti.

OLBORT — BELJAK. Plašči iz balonske svile proti prahu in kuli-jopice.

Za nas pa je važno dejstvo in to še enkrat ponavljamo, da so glasovali socialisti proti dvojezičnim napisom, ko drugače toliko govorijo o enakopravnosti. Verjetno je to eden tistih „Velikih korakov naprej“, o katerem je takoj po volitvah napisal v velikem naslovu „Brezvestnik“.

Pleskanje je užitek,

če kupiš pri strokovnjaku, ki ti svetuje in po res nizkih cenah

Farben Irrmann

BELJAK — VILLACH, BAHNHOFPLATZ
kjer je največja zaloga barv, lakov in čopičev

VABILO

Farna mladina v Vogrčah priredi v nedeljo, dne 29. marca t. l. ob 1/3. uri popoldne pri „Škofu“ v Vogrčah igro „Fatimsko sporočilo“. — Po igri je srečolov z lepimi dobitki. — Čisti dobiček je namenjen za nakup zvonov. Iz bližnje in daljne okolice vsi prisrčno vabljeni.

Spomini na škofa Rožmana

(Pripoveduje Alojz Vauti, župnik v Selah) (Nadaljevanje)

V l. 1909—1912 je Rožman v zavodu Augustineum (Frintaneum) nadaljeval bogoslovne študije in jih končal z doktoratom. V počitnicah je bil malokdaj doma, pomagal je rad povsod, kamor so ga klicali. Da sem ga naprosil za pridigarja ob svoji novi maši 23. julija 1911, se razume. Ob enaki priliki je pridigal še dvema šmihelskima rojakoma: 1913 Ignaciju Maleju in 1917 Milošu Čarfu.

Med prvo svetovno vojno se je bogoslovje iz Celovec preselilo na Plešivec (Tanzenberg) in z njim tudi profesorji, med njimi dr. Rožman. Jaz sem medtem l. 1915 postal provizor in nato župnik v Selah. Dr. Rožman je rad prihajal v Sele na počitnice. Tudi bogoslovec Jurček Orel, ki ni imel več staršev in doma, je prišel z njim. Ostrega zraka se nisem lahko privadil, zato sem prva leta malo bolehal. Močni in zdravi profesor pa je z veseljem vršil namesto mene dušnopastirsko službo. Pridigal je preprosto naravno, prepričevalno in tako glasno, da ga je mogel vsak razumeti. Še zdaj ga imajo starejši Selani v spominu. Kadar koli nastopi kak tuj pridigar z mogočno besedo, mu dajo dobro spričevalo: ta pa zna pridigati kakor dr. Rožman. Radi smo izleteli na Mrzli Log in na Grosovo pla-

nino. Tudi sam se je dostikrat s kosom kruha v žepu po zajtrku povzpел na 1836 m visoke Setiče in bil opoldan že spet doma pri obedu. Nekoč je šel previdet bolnika k Majerju na Zg. Kot. Bil je vroč dan julija ali avgusta, dve in pol ure hoda, navzdol in navzgor. Pot mu je stalno kapala s čela. Ko se je vrnil ves prepoten, je priznal: „Lojze, pred tvojo faro imam pa respekt!“

Dne 29. junija 1918 je daroval novomašnik Jurček Orel na prostem pred župniščem prvo sv. mašo. Pridigoval je seveda njegov očetovski dobrotnik dr. Rožman. Primicije so se udeležili sledeči duhovniki: župnik Jurij Trunk iz Borovelj, župnik Hrabar iz Šmarjete, vojni kurat Jožef Stih, zdaj župnik v Bilčovsu.

Jeseni l. 1919 se je v Ljubljani ustanovila slovenska univerza. Na Plešivcu pa ni bilo nobenega bogoslovca četrtega letnika, kateremu bi profesor dr. Rožman predaval cerkveno pravo. Bil je torej začasno brez posla. Zato je sprejel vabilo iz Ljubljane, naj prevzame poučevanje tega predmeta na bogoslovni fakulteti. Pred odhodom pa je na merodajnem mestu izjavil, da odhaja le začasno. Ko bo kaj slušatelj za četrti letnik in ga bodo zopet potrebovali kot profesorja, naj ga pokličejo. Toda na stolico profesorja cerkvenega prava so namestili drugega profesorja, dr. Rožman je zato ostal v Ljubljani. Bog zna vse, tudi krivico, obrniti v svoje namene. In z dr. Rožma-

nom je imel prav poseben namen: naj po letih zasede škofovski prestol ljubljanske škofije.

Febr. 1920 je dr. Rožman svojo imovino po železnici poslal v Ljubljano. Med vožnjo, menda v Mariboru, pa so neznani tatovi nasilno vlomili v zaplombirani vagon in odnesli kožuh, obleko, perilo, obuvalo in sploh vse, kar jim je količkaj prijalo. Kako pretresljivo razočaranje ga je torej čakalo v Ljubljani, ko je zrl pred seboj ostanke svojega siromaštva. Železniška uprava mu je ponudila 3000 kron odškodnine, veliko, veliko premalo.

Pa kaj je hotel? Vzel jih je, da si nakupi vsaj najpotrebnejšega. Obiskal sem ga tiste dni v Ljubljani. Materialno mu ni šlo dobro. Nastavljen je bil le kot honorarni profesor z dokaj pičlo plačo. Stanoval je v sobici v hiši Vzajemne zavarovalnice nasproti Unionu. Vsako jutro si je v kavarni Union mogel privoščiti skodelico kave, opoldne je nekje kosil, za večerjo je použil kako malenkost. Občudoval sem ga, da je bil kljub tem neugodnostim še tako vder in poln zaupanja na boljše čase. Ti so mu napolnili, ko je prevzel poleg svoje službe mesto prefekta v Marijanišču s prostim stanovanjem in hrano, kar so mu nekateri celo zamerili, češ profesor na vseučilišču pa obenem prefekt! To je bil pač le izhod iz težavnega gmotnega položaja. Ko je postal reden profesor, se je preselil k sv. Pe-

tru, kjer je mogel začeti z lastnim gospodinjstvom.

Po plebiscitu se dr. Rožman več let ni vrnil na Koroško. Koroška deželna vlada je namreč predpisala, da je za vpotovanje na Koroško potrebno posebno dovoljenje. Za to dovoljenje pa ni hotel zaprositi. V Ljubljani in v Sloveniji se je dodobra udomačil in se poleg svoje službe udeleževal na kulturnem področju, posebno se je posvetil organizaciji in podvigu orlovstva. Imel je nešteto predavanj, pridig in govorov, duhovnih vaj po vsej deželi in pomalem je bil dr. Rožman poznan od Martuljke dol do Bele Krajine, saj je bil tako preprost, domač, mehka koroška duša, vselej pripravljen ustreči in pomagati, kjer je le mogel.

Leta 1926 smo ga Selani zopet mogli pozdraviti v svoji sredi. Č. g. Franc Repnik, po očetu šmihelski, po materi kazaški farn, si je izvolil Sele za kraj svoje primicije in je naprosil dr. Rožmana za pridigarja. Da smo v župnišču mogli pogostiti povabljenе goste, je bilo treba izprazniti dve večji sobi. Postelje smo za dve noči zanesli na podstrešje. Gospod profesor se je drage volje zadovoljil tudi s takim ležiščem. Na sliko novomarijskih svetov vidimo med drugimi tudi hrvaškega duhovnika Pavla Srketiča, kaplana v Mačah, ki je takrat od maja do oktobra bival v Selah na okrevanju. (Se nadaljuje)

PRAVLJICE

TEMVEČ

RESNIČNOST

SO NIZKE

cene za Vel. noč

ZA GOSPODE:

Zepni robci, barv. trpež. kakovosti	2.80
Modne kratke nogavice, dobra kvaliteta	8.90
Svilene kravate v najmodernejših vzorcih	9.80
Modni gumijati pasovi, rek. cena	9.80
Športne srajce iz prima trencha	39.80
Gloriette srajca z rezervnim blagom	59.80

ZA DAME:

Zepni robci, vezeni	1.65
Triko hlačke vseh velikosti samo	7.90
Svilene nogavice, levo pletene	9.80
Druge stopnje	9.80
Domači predpasniki iz močnega kretona	16.90
Svilena spodnja krila lepo prilegajoča	19.80

ZA OTROKE:

Macco hlačke, zelo poceni	3.90
Triko majice, reklamna cena	3.90
Svilena spodnja srajca	7.50
Nogavice „Rdeča kapica“ ojačene z nylon	7.90
Predpasnički, ljubek kroj	11.90
Igralne hlačke, roza in neb. plavo	18.90
Srajce iz športnega blaga	19.50

ZA DOM:

Kuhinjske brisače iz bombaža	3.90
Mollino tkanina, 86 cm široko	4.90
Brisače, trpežne	6.90
Blago za pregrinjala, lepo, trajne barve	11.90
Platno za rjuhe srednje tkano,	18.90
120 cm široko	13.90
Namizni prtji, tkani, trajne barve	39.80

Najnovejši vzorci pralnega blaga, Shantung in Vistra v največji izbiri

V TRGOVSKI HIŠI

SAMONIG

BELJAK—VILLACH
AM SAMONIGECK

Za našo mladino

Znamenje krščanskega naroda

Stara ljudska rečenica se glasi: kogar Bog ljubi, tega tepe. V njej je izražena ena izmed največjih, a tudi najtežjih modrosti.

Nekje med nami živi žena. Vse svoje življenje je posvetila nesebičnemu delu, delala je dolga desetletja, si odpovedovala in se zatajevala. V mladosti bi bila lahko postala gospodinja uglednega doma, a se je tej častni dolžnosti iz skromnosti odpovedala. Kuharica in dekla je ostala in je sanjala samo o prijetnejšem življenjskem večeru. Skozi desetletja je skrbno zbirala sredstva za skromni užitek. Pa glej! Komaj je prišla v prva leta pokoja, ji je Previdnost nakazala težjo pot. Zapustiti je morala mesto in deželo, kjer je pustila največ svojih moči, in se vrniti na svoj nekdanji dom. Tam jo je priklenila na posteljo bolezen, oči ji pešajo, moči odpovedujejo. In bolj, kot od neznatne podpore, živi od ljubezni in pomoči dobrih ljudi. V težkih trenutkih jo zgrabijo dvomi in se je polasča nevolja nad tolikim nepretrganim trpljenjem, v svetlih urah pa zazari njen obraz in njene besede jedlajo hvaležnost in vdanost. Poteze njenega obraza pa so v tej vdanosti tako lepe, tako polne dostojanstva, kakor svetniške.

Tudi narodi, ki so obsojeni v življenje v senci, nosijo znamenje križa. Zdi se, kot bi jih Previdnost hotela ohraniti v svojem okrilju in jih ne preda njihovi samovolji. Videz je kot bi jih Stvarnik hotel pripravljati za svoje posebne načrte, če se ne izne-

verijo njegovi volji. Zgodovina staropisemskega izraelskega naroda je taka povestnica. Njegova pot vodi skozi tisoče izkušenj in trpljenj — v neprestanih bojih v obrambi, v suženstvu v tujini, v puščavi — v trajni šoli odpovedi in samozatajevanja se mora pripravljati na svoje veličastno zgodovinsko poslanstvo. Jasno in nazorno se vidi na njegovi usodi mogočna roka Previdnosti, ko spet in spet v težkih preizkušnjah deli dobroto za dobroto in ko ga blodečega in v temi poganstva tavajočega trdo ukorava in kaznuje. Čim bližje prihaja trenutek velikega poslanstva Izraela v svetu, tem trša in strožja je Njegova roka, tem jasnejša so svarila očiakov in prerokov. Le peščica vernih in dobrih ostaja zvesta v veliki dan, ko se skloni nebo nad Nazaret in izbere najlepšo in najboljšo izmed njegovih hčera za izhodišče neizmerno božje dobrote in ljubezni. Le par desetletij za tem pa mora izneverjeno, sebi in Bogu nezvesto izraelsko ljudstvo na strašno tisočletno pot brezdomovinstva in ahasverstva.

Tudi življenjska pot narodov vodi v onostranstvo, trdijo mnogi sodobni teologi. Zgodovina in usoda posameznih narodov sveta potrjuje to resnico. Kajti kdorkoli je rojen za posmrtnost, mora v svoje poveljanje mimo velikega petka. Križ je znamenje njegovega življenja in znamenje njegove smrti. Za križem pa vstaja zarja velikonočnega jutra, novo rojstvo in vstajenje v novo življenje.

moraš stroje in gospodarjevo podjetnost. Če je pa še več časa, te pelje z avtom po farmi...

Za prevoz šolske mladine so šolski avtobusi, ki vozijo otroke petkrat v tednu tudi nad trideset milj daleč v šolo. Šolske avtobuse plača država. V odročnih krajih imajo pa organizirano med seboj farmerji za prevažanje otrok v šolo. Kolikor ima kdo otrok, toliko (časa) tednov pa vozi in zopet drugi isto. Pešhoje Avstralec ne pozna in za sto metrov oddaljenosti se posluži kolesa! Da omenim še to: v približno 15 km oddaljenem kraju so katoličani priredili piknik, na katerega sem se tudi jaz peljal s kolesom. Več stotin je bilo ljudstva, ali samo jaz s kolesom in so se mi posmehovali, češ tako daleč, pa se Pepček muči s kolesom... Skoraj me je bilo sram.

Šport: V poletju je v reki vse živo. Staro

Pismo iz Avstralije

(nadaljevanje)

Otrok raste in se skuša že udejstvovati v športu, ki je v Avstraliji zelo razvit. 10-letni dečki, posebno še deklice se že vadijo v jahanju, najprej poni in 14-letni imajo pa že toplokrvne konje. Kakor sem rekel, so dekleta zelo navezana na konje. Poznam neko dijakinjo; ko njene sošolke še čakajo na šolski avtobus, ona že drvi na svojem belcu mimo... Priznati pa moram, da ima Avstralija lepe konje in ti se svetijo, da se sončni žarki kar lomijo. Videl sem na tisoče konj, toda rebernjaka še ne!

Pripeti se, da me povabijo otroci na obisk. Opisal vam bom tak obisk, morda vas bo pa zanimalo. Neke sobote popoldan se vsedem na kolo in se počasi peljem iz mesta, zavijem na zasebno cesto farmerja.

Dolgo poprej se mladina že veseli cvetne nedelje, ko se bo mogla postaviti s „presenci“.

V zatišju palm in cipres se skriva nizka lesena avstralska hiša s pločevinasto streho. Kup „mivke“ je živ: 6 otrok in dva psa, a vsi rjavi in še v laseh polni mivke, 16-letna hčerka se ni nič ločila od 4-letnega bratca. Ko me opazijo, vsi hkrati prihite nasproti. Vsedemo se v senco pod palmo in pripovedovati sem jim moral iz svoje domovine, življenja itd. Pripovedoval sem o lovu na polhe, o medvedu, o volkodlaku, o povodnem možu itd. Ko se nisem več spomnil, sem začel govoriti o jari kači... in s tem sem se jih otepel.

Redkokdaj se pripeti, da Avstralec prišleca povabi v hišo. Vse posle opraviš pred hišo ali na verandi. Za obisk otrok se pa ne zmenijo. Ne smem pa reči, da se obisku izmikajo, če so v bližini, človeka vljudo pozdravijo, spregovore par besedi o vremenu in pogovor je končan. Drugo pa je, če je človek povabljen od gospodarja. Prideš do verande in potem te vodi gospodar po ostalih poslopih gospodarstva. Občudovati

in mlado plava. Razen tega dekleta goje poleti tenis in pozimi pa gol. Fantje pa poleti cricket in pozimi nogomet. Je pa še mnogo drugih iger za ženske in moške. Vsako soboto so športne tekme.

Da še omenim: tudi mestna godba priredi v letu en sam simfoničen koncert. V kinu so med tednom vsak dan večkrat predstave, ob nedeljah je tudi kino zaprt. Med Avstralsci se posveča veliko zanimanje uku klavirja, katerega bi skoraj našel v vsaki drugi hiši. Harmonike vlečejo le Lahi in Švabi.

S tem sem vam le nekoliko hotel opisati življenje mladine v Avstraliji. Mladina živi tu ugodneje kakor smo mi živeli. Gorja ne pozna. Vojska jim je nepoznana, le gotovi prostovoljci so se zadnje vojne udeležili v Evropi in nekaj jih je sedaj na Koreji.

Želim vam veselo Veliko noč in mnogo pihrov in pogačel!

J. M.

Konec

PROSVETNI GLASNIK

„BOSTJAN IZ PREDMESTJA“

Igralska družina v št. Jakobu priredi v celovškem radiu v soboto zvečer ob pol sedmih Herwigovo versko-socialno igr: „Bostjan iz predmestja“.

Igra je prav primerna za sedanji čas in posebej postni čas. Nasproti sovraštvu in surovi sili in materializmu pokaže idealnega Bostjana, ki vidi rešitev človeštva v največji zapovedi: „Ljubi Gospoda svojega Boga iz vsega srca, svojega bližnjega pa kakor samega sebe“. Za svoje prepričanje — dejansko ljubezen do prijateljev in sovražnikov, žrtvuje tudi svoje mlado življenje. Tako je postal podoben svojemu Zveličarju, na križu umorjenemu. Njegova žrtev življenja pa rodi sadove v dušah.

Naše prireditve

ST. VID V PODJUNI

Ponosni smo na naše prosvetne delavce, ki so se v najkrajšem času naučili lepe

Finžgarjeve drame „Razvalina življenja“. Igrali so jo v nedeljo, dne 22. marca, pri Voglu v št. Primožu. Da je igra ugajala in bila privlačna, je pokazala do zadnjega kotička napolnjena dvorana. Z vso resnostjo in napetostjo smo sledili dramatičnim prizorom, v katerih so se vsi igralci izvrstno izkazali. Hvaležni smo našim neumornim sodelavcem in jih kličemo in prosimo na novo delo, nakar so nam obljubili, da bodo igro ponovili. Gotovo vam ne bo žal, če si jo boste ogledali tudi ostali, ki igre še niste videli. Obvestilo boste v kratkem spet brali v „Našem tedniku“. Več bomo poročali o igri pozneje, pa tudi na splošnem o kulturnem življenju pri nas.

OBVESTILO

Farna mladina iz Šmarjete v Rožu priredi na Velikonočni ponedeljek ob 3. uri popoldne v Farnem domu igro „Počeni prstan“.

Ljubitelji domačih prireditev lepo vabljeni!

Zaključna prireditve kuharskega tečaja V ŠMIDELU NAD PLIBERKOM

v nedeljo, dne 29. marca 1953

Razstava in razprodaja kuharskih izdelkov od 8. do 18. ure pri Šercerju

Program kulturne prireditve:

Pozdravne pesmi mešanega in ženskega zbora
Deklamacije in prizori
Enodejanka in kupleti
Govor

Prijatelje od blizu in daleč vabimo k obilni udeležbi.

Tečajnice.

ŽIVALI IN GLASBA

Odkod izvira glasba? Kje je prvi človek črpal osnovne pojme? — Pravzaprav so bile živali njegovi prvi učitelji. Posebno med krilate najdemo že prave mojstre petja in prenekateri slavni komponisti je doživel ravno v gozdu navdahnjenje za kako nesmrtno delo. Najpriljubljenejši pevček med ptiči je slavček, samo malokdaj ga imamo priliko slišati. Za njim imamo škrijančka, ki je posebno našemu poljedelcu najbližji in najbolj poznan. Saj ga skoraj ni dela na polju, da ne bi ta mali prijateljček delal družino človeku skozi vse leto. Saj pravi o njem Župančič:

Kaj je škrijančkov kmet po brazdah nasejal,

da vsa prepeva mlada njiva?...

Pa kos zlatokljuni? Pozimi kaj rad skaklja po vrtovih in dvoriščih in išče živeča. Če mu trda prede, trka celo na okna stanovanj, da bi se kje našla dobrotna roka in mu utešila lakoto. Spomladi pa hvaležno vrača našo skrb in nas razveseljuje s svojim žvižgom. Čim vzbrste kostanji in prvo popje po drevesih, že je najglasnejši med vsemi ptiči. Kdor ima čas in potrpljenje, lahko nauči udomačenega kosa tudi raznih kratkih melodij. Ko sem bila še šolarka, so pri sosedovih imeli kosa. Sicer je svobodno letal po vrtu, vendar se ni nikdar oddaljil od domačije. Čim je dedek sedel na klopico pred hišo, že je kos od veselja zažvižgal svoj edini napjev, ki se ga je bil naučil:

Star soldat po cesti gre,
čik pobere, dober je!...

Seveda je še mnogo drugih ptičev, ki žvižgajo po vejeh, ki pa niso tako dovtetni za melodije.

Naravnost ganljiv je odnošaj kanarčka do človeka. Če je ta ptiček zaprt in sam v stanovanju, po navadi kar ždi v kleti. Če pa le sliši človeka v bližini, poje od veselja. Toda čim zasliši igrati kako glasbilo, takoj utihne. Pač pa z zanimanjem posluša in se skuša čez nekaj časa pridružiti s svojim glasom. Navezanost kanarčka na človeka sem spoznala najbolj ono jutro, ko je ubogi ptiček po bombnem napadu nemirno skakljal po razvalinah in žalostno divkal.

Moj brat je znal izvrstno oponašati ptiče. Ko smo se ob nedeljah sprehajali po bližnjem griču, je zvižgal v gozd ptičje glasove. In čudol! Ptiki so se odzvali in približali. Skakljali so od drevesa do drevesa nad nami in nas tako spremljali, dokler se je mojemu bratu pač ljubilo peti z njimi. S ptički sem sploh imela nekoč pred leti eden najlepših doživljajev. Vračala sva se poleti z možem s plesa in to v zgodnji jutranji uri. Mesto je bilo še zavito v temo in ptički so spali. Moj mož je pričel ubrano zvižgati. Jaz pa huda, češ da bo zbudil lju-

di in ptičke. In res! Kar naenkrat so se pričeli oglašati drug za drugim. Pa ne samo to, skakljali so po kostanjih za nama, dokler nisva prišla do doma.

Od domačih živali se mi zdi, da so mačke še najbolj dovtetne za glasbo. Le pogledajte jo muco, kako pri zvokih glasbe zadovoljno mežika in prične presti od zadovoljstva. Psi pa nenavadno reagirajo na glasbo. Če se bo kje nastavljal prošnjak in navil lajno, bodo psi pričeli prav po svoje zavijati in lajati. Imeli smo jazbečarja Valdija. Ta ni mogel prenesti harmonike ne od zunaj in ne po radiu. Če je igral radio tudi po ves dan, se sploh ni zmenil. Čim pa je zaslišal harmoniko, je tako presunljivo cvilil, da smo ga morali spoditi ven ali pa radio izklopiti.

Da ima konj izredno tenko uho za glasbo, je znano. Kadar koraka konjenica, kako strumno in ponosno peketajo konji ob zvokih vojaške koračnice. Kako pozorno slede konji glasbeni kapeli po cirkusih. Pa tudi, če mu gospodar med potjo zaigra orglice ali samo zažvižga domačo melodijo, vse bolj živahno dirka pred vozom.

Govedo in drobnica tudi nekako po svoje pojmuje glasbo. Saj je znano, da pozna govedo glas zvonca, ki ga je planšarica obesila kravi vodnici. Pa kako poznajo črede ovac in goveda svojega pastirja po vriskanju in jodlanju!

Od plazilcev je znano, da kaže izredno ljubijo glasbo. Tako indijski fakirji z godbo na piščali uspavajo kače strupenjače in si služijo svoj kruh.

Mi ljudje sicer ne vemo, kako je ustvarjeno živalsko uho in kako sprejema zvoke. Vendar z gotovostjo lahko trdimo, da tudi živali s svojimi glasovi izražajo notranje razpoloženje. Črčki strižejo ob poletnih večerih po travnikih in vinogradih, žabe regljajo po mlakužah, vrane krakajo nad poljem... Vsi ti pa bi se na mah razpršili na vse strani, če bi nenadoma zapel Benjamin Gigli ali če bi zadonela dramatična glasba Beethovena.

Sicer pa imajo ljudje tudi kaj različen čut in okus za glasbo. Za nas je glasba srednje-evropskih narodov najlepša in najpopolnejša. Orientalni narodi so seveda drugačnega mnenja, pravtako kot je njihova glasba nam po navadi nerazumljiva.

Sonja.

ZA DOBRO VOLJO:

Lenuh pride h kmetu se ponujat v službo. Ta ga hitro sprejme in mu naroči delo. A lenuh odmaje z glavo, rekoč: „Gospodar, vi ste se zmotili. Jaz namreč nisem zato prišel k vam, da bi kaj delal, temveč zato, da bi kaj zaslužil.“

Travniki v spomladi

Ako hočemo, da nam na njivi žito, krompir, lan in razne druge kulturne rastline dobro uspevajo, mora biti zemlja dobro pripravljena, primerno obdelana. Namen obdelovanja zemlje je ravno v tem, da pripravimo za kaljenje semena in uspevanje mlade klice najboljše pogoje. Z obdelovanjem zemlje pa hočemo obenem pravilno pomešati z zemljo tudi hlevski in umetni gnoj. Za vse kulturne rastline ni primerne enako obdelovanje zemlje, vsaka rastlina zahteva za svoje najboljše uspevanje drugačne pogoje v zemlji. Zato pripravimo zemljo za nekatere rastline že v jeseni, za druge pa v spomladi. Vendar pa imajo vse naše kulturne rastline eno skupno zahtevo in ta je, da naj bo zemlja čim boljše prezračena in da naj bo v zemlji najugodnejša količina vlage, ne preveč in ne premalo. Ravno v tem pa je vsa umetnost obdelovanja zemlje, da dosežemo v čim večji in čim boljši meri ta dva glavna pogoja dobrega uspevanja naših kulturnih rastlin.

Ta dva pogoja dobrega uspevanja rastlin pa hočemo doseči tudi pri naših travniških rastlinah. Zato v spomladi travnike valjamo. S tem hočemo vplivati na to, da vlaga na travnikih čim manj izhlapeva, da se čim bolj ohrani. — Na drugi strani pa spet večkrat v spomladi travnike branamo, da bi tako razrahljali travniško rušo in bi tako omogočili boljše prezračevanje travniške zemlje. Z brananjem ali pa tudi samo z grabljenjem pa hočemo tudi odstraniti mah s travnikov. Ako smo to dvojje, to je valjanje in brananje travnikov v spomladi opravili, pa včasih tudi mislimo, da smo s tem napravili že vse in se čudimo, kako da travniki po takem oskrbovanju ne dajejo največjih pridelkov sena.

Parilnike (Futterdämpfer), pralne stroje nudi pod ugodnimi plačilnimi pogoji
KURT MARKTL & Co.
kmetijski stroji in nadomestni deli
CELOVEC-KLAGENFURT, St. Peter, končna postaja obusa. Völkermärker Strasse Nr. 117

Zato pa moramo vedeti, da je valjanje travnikov opravičljivo samo na zelo rahli in humozni zemlji. Na taki zemlji z valjanjem dosežemo, da ostane vlaga v zemlji in da ne izhlapeva. Priporočljivo je valjanje travnikov tudi takrat, ako se je travniška ruša vsled spomladanskih mrazov dvignila. Z valjanjem namreč dobijo korenine travniških rastlin spet zvezo z zemljo.

Na težki zemlji pa je valjanje brez vsakega uspeha, večkrat je celo škodljivo. Zato si moramo zapomniti predvsem, da sme-

mo travnike valjati spomladi samo takrat, ko se je zemlja že dobro osušila. Ako pa se zemlja pri valjanju maže, bomo več škodovali kakor koristili.

Nadalje smo tudi večkrat prepričani, da bomo napravili največjo dobroto travnikom z brano. S tem hočemo doseči prezračevanje in rahljanje zemlje. Ne pomislimo pa pri tem delu, da je navadno travniška zemlja boljše prezračena kakor pa njivska zemlja. Ako pa to ni, je razlog temu večinoma v tem, da je v zemlji preveč vlage in da je zemlja kisla. Temu pa ne odpomoremo z brano, ampak z osuševanjem, to je z dreniranjem in pa z zadostnim gnojenjem z apnom.

Pa bo kdo rekel, da je brana potrebna spomladi na travnikih, ker z njo odstranimo s travnikov mah. To je že res, da z brano odstranimo mah. To pa še davno ni nobeno zagotovilo, da ne bo v najkrajšem času spet zrasel nov mah. Ako raste na trav-

VÖLKER-MÖBEL SPALNICE IN JEDILNICE

nikih mah, pomeni to, da je ali zemlja prevlažna, da je zemlja kisla, predvsem pa pomeni to, da je v zemlji premalo hranilnih snovi. Mah pa bo sam po sebi izginil, ko ne bo več življenjskih pogojev za uspevanje mahu. Takrat se ne bo treba prav nič več truditi za odstranjevanje mahu s travnikov, izginil bo sam. Samo odstranjevanje mahu pa še ne pomaga dosti in more biti celo škodljivo. Kjer namreč odstranimo mah, tam nastanejo prazni prostori in naj ja nihče ne verjame, da bodo tam začele rasti samo od sebe dobre trave. Večinoma bo začel rasti tam plevel ali pa slabe vrste trav. Brananje more v takih slučajih več škodovati kakor pa koristiti.

Zato je treba vedeti, da je vsako poseganje v travniško rušo, ki to rušo raztrga, nepravilno in tudi škodljivo. Brananje travnikov je upravičljivo samo takrat, ako v praznine zasejemo nove trave in nato travnik pobranamo.

Edino potrebno delo na travniku v spomladi pa je ravnanje krtin in pa povlačenje ostankov gnoj, ki smo ga v jeseni trosili na travnik. Za to delo pa ni potrebna brana, dobra je vsaka, tudi enostavna vlača.

Zapomnimo si torej, da z valji in z branami ter podobnim orodjem ne moremo in ne bomo izboljšali travnikov. Travnike bomo izboljšali samo z namakanjem, z osuševanjem, torej z melioracijami, in nadalje s pravilnim gnojenjem in s setvijo dobrih trav. Najboljša brana na travnikih pa je in ostane gnoj.

Ali hočete povečati pridelke?

Sama dva načina sta, kako more kmet povečati svoje pridelke, kako more povečati s tem donosnost svoje kmetije. Ali mora povečati obdelovalno površino svoje kmetije ali pa mora povečati višino pridelkov na vsakem hektaru obdelovalne površine.

Prvo je skoraj nemogoče, oziroma je zvezano z velikimi stroški. Kakor je osuševanje močvirnatih zemljišč nujno potrebno in bi se dale s tem dobiti še velike površine obdelovalne zemlje, je vendar za osuševanje dela in za povišanje pridelkov na preje močvirjenih površini potrebno navadno večje število let.

Hitreje pa je mogoče povečati pridelke z zadostnim gnojenjem in pa z uporabo dobrega semena.

Da bi se povečala proizvodnja na naših kmetijah, je dalo ameriško zastopstvo za gospodarsko delovanje tudi letos na razpolago večje vsote. Deželna kmetijska zbornica bo s temi sredstvi ukrenila sledeče:

1. Posojila za nabavo umetnih gnojil

Ta posojila so namenjena predvsem za gorske kmetije. Posojila bo treba vrniti do 15. novembra 1953, obresti so po 2,75% letno, največ za more dobiti vsak kmet do 1.000 šilingov posojila. Prijave za nakup umetnih gnojil s tem posojilom je treba oddati najkasneje do 1. aprila letos pri trgovcu, ali pa pri kmetijski zadrugi, pri katerem nameravate kupiti umetnega gnojila. Vse vloge za nakup umetnih gnojil iz dodeljenih posojil bodo rešene verjetno že prvi teden meseca aprila. Zato je nujno, da se vsi pravočasno prijavijo za to posojilo. Obrazce za omenjene vloge more vsak do-

biti v zadnji številki lista „Der Kärntner Bauer“. Ne zamudite izredno ugodne prilike in kupite s tem posojilom umetna gnojila.

2. Znižane cene za apno

Tudi letos bo mogoče dobiti apno po znižani ceni. Te cene so (za 100 kg v šilingih, fco. vagon namembna postaja): ogljikovo-kislo apno (brez vreč) S 7.50, v papirnatih vrečah S 12.60, mešano apno, brez vreč S 15.50, v papirnatih vrečah S 21.40. Kmetovalci, ki so oddaljeni nad 7 km od razdeljevalnice umetnih gnojil, dobijo povrnjene vozne stroške za odvoz apna. Tudi apno morete naročiti z naročilnimi listki, ki so v zadnji številki lista „Der Kärntner Bauer“.

3. Semena po znižani ceni

Znižane cene za semensko žito in za semenski krompir so naslednje (za 100 kg v šilingih pri trgovcu ali zadrugi): jara pšenica (elita in original) S 330.—, jara pšenica (prvi pridelek) S 315.—, jara ječmen (elita in original) S 330.—, jara ječmen (prvi pridelek) S 315.—, oves (elita in original) S 245.—, oves (prvi pridelek) S 235.—.

Krompir: pozne sorte (original) S 136.—, pozne sorte (prvi pridelek) S 126.—, srednje pozne sorte (original) S 163.—, srednje pozne sorte (prvi pridelek) S 153.—, zgodnje sorte (original) S 190.—, zgodnje sorte (prvi pridelek) S 180.—. Prednost pri naročilu imajo male kmetije in zato bodo upoštevane najpreje prijave do 150 kg žita in do 1.500 kg krompirja.

Razen tega je mogoče dobiti v poljubni količini hibridno koruzo po 3 šilinge za en kilogram. S sejanjem hibridne koruze mo-

rete znatno povečati pridelke krme. Tudi za prijave za semensko žito, koruzo in krompir uporabite obrazce v zadnji številki lista „Der Kärntner Bauer“.

Pozneje bo mogoče dobiti po znižani ceni tudi seme lucerne in travnih mešanic. O tem pa bomo še pravočasno pisali tudi v „Našem tedniku“.

4. Silosi — pomoč pri krmljenju

Zaradi pomanjkanja krme in zaradi sla-

be kakovosti krme je naša živina slaba. Temu je mogoče odpomoči z ureditvijo silosa za okisanje zelene koruze in za okisanje krompirja.

Kdor hoče urediti silos, naj to javi najkasneje do 15. aprila Deželni kmetijski zbornici. V vlogi pa je navediti natančen naslov, površino obdelovalne površine, število konj in goveje živine, označbo silosa (ali za zeleno krmo ali za krompir) in pa velikost nameravanega silosa.

Našim gospodinjam

Pridnost in delavnost gospodinje

V raju je Bog rekel Adamu, ko sta on in Eva prelomila Njegovo zapoved: „V potu svojega obraza boš jedel svoj kruh...“ Z drugo besedo: Z delom svojih rok si boš prideloval hrano, ki ti bo ohranjala življenje in dajala telesu rast in moč.

Pred delom sta se znašla prva človeka, ko sta bila izgnana iz raja. Delo je bilo torej delež prve gospodinje, posebno kmečke gospodinje.

Kam bi prišle naše kmetije, če ne bi imele gospodinj, ki se od ranega jutra pa do

umazane posode v kuhinji in po hiši nič manjši nered. Predno zopet po kosilu vse uredi, že mora misliti, kaj bo družini za večerjo pripravila?

Čeprav se omenjeni vsakdanji opravki ne vidijo, so družini potrebni, koristni. Zato je prav, da so ta dela opravljena z vso požrtovalnostjo, enako kakor ona v hlevu, na polju — od jutra do večera, ves dan, — vse življenje, da bodo še za naprej držale besede starega slovanskega pregovora, ki pravi: „Dom ne stoji na zemlji, ampak na ženi!“

Kako naj gospodinja dela, da ne bo pri tem po nepotrebnem trpela?

Mnoge, zlasti mlade gospodinje so zvečer od samega tekanja vse zmučene in vendar manj naredijo v primeri z gospodinjo, ki

VÖLKER-MÖBEL

Kuhinje — divani — naslanjači.

si zna vsako delo tako urediti, da po nepotrebnem ne naredi koraka in ne trati časa ne moči. Večkrat se da z eno potjo več drobnih del opraviti. Na primer: ako greš v klet po krompir, naberi še korenjčka in vsega, kar boš za kuho rabila. Ali, če greš na vrt po petršilj, prinesi še čebulo, česen, drobnjak, majaron. Ako boš med kuhanjem po vsako posebej hodila, se ti jed medtem lahko prepali ali skipi mleko. Tudi ko greš na polje, vzemi vse orodje s seboj, da ne boš med delom pošiljala domov, sedaj po grablje, motiko, srp itd.

Pri delu je važno zlasti to: ako eno delo v roko vzameš, ne začenjaj drugega prej, dokler nisi prvega opravila. Na primer: ne-spametno bi bilo pri pomivanju posode umiti nekaj skled, pa odhiteti po drva; nato pa zopet nekaj loncev pomiti in prijeti za metlo. Na ta način se boš vedno k enemu delu vračala in nobeno do kraja opravila. Zato je potrebno, da pred in med delom misliš. Od začetka boš še nemirna zaradi na pol dokončanega dela. Počasi pa se boš površnosti privadila in izgubila čut za vestno opravljanje vsakdanjih dolžnosti, postala boš površna gospodinja. Površna in premalo vestna gospodinja pa je velika nesreča za vsak dom, posebno še za kmečki dom.

Apno - ne vsako leto

Najboljše sredstvo za zvišanje rodovitnosti kisle zemlje je gnojenje z apnom. Do pred kratkem si kmetovalci še niso bili na jasnem, kaj je bolj priporočljivo: ali gnojiti vsako leto, oziroma vsako drugo ali tretje leto z apnom v malih količinah, ali pa gnojiti z apnom v večjih količinah, toda le vsakih devet do deset let.

Na neki ameriški poskusni postaji v državi Ohio delajo že 26 let poskuse z gnojenjem z apnom. Te poskuse delajo pri koruzi, pri ovsu in pa na travnikih. Ugoto-

vili so, da je najbolj priporočljivo izdatno gnojiti vsako deveto leto. V Ameriki so gnojili s 6.700 kg na hektar.

Ako so gnojili z apnom s količino 4.500 kg vsako šesto leto, so bili pridelki srednji. Ako pa so gnojili vsako tretje leto s količino 2.200 kg, so bili pridelki najnižji. Nadaljna prednost izdatnega gnojenja z apnom v večjih časovnih razdobjih pa je v tem, da pri tem mnogo prihranimo na delu in času.

Ko torej gnojimo z apnom, moramo vedno misliti: V redkih razdobjih, toda v velikih količinah.

Voljo živo da SCHLEPPE-PIVO

NOVO UMETNO GNOJILO

Staufferjeva kemična družba je postavila na trg novo umetno gnojilo iz železovega amoniaka. Cena je nižja od drugih podobnih sredstev. Preizkusila so ga tudi ameriška vseučilišča in državni laboratoriji.

TEKOČA OBVEZA

Po iznajdbi new-yorškega zdravnika dr. Daniela Choy-a je dobilo moštvo ameriškega vojnega letalstva nove obveze za rano. Ta „obveza“ je tekoča in se vbrizga na rano. Ko pride ta tekočina na kožo, se strdi v nekaj sekundah in postane prozorna tančica, katero je pozneje mogoče odstraniti kakor navadni tanki ovoj.

NA TEDEN — 127.000 AVTOMOBILOV

Ameriška proizvodnja avtomobilov hitro narašča in je dosegla zadnji teden meseca februarja letos število 127.000. S tem je

proizvodnja avtomobilov v Ameriki za 46,5 odst. večja kakor pa je bila v istem tednu letu 1952.

KAM POTUJE BOLGARSKA PŠENICA?

Mlad bolgarski komunist je bil en dan na deželi in ko je korakal po pšeničnem polju je vprašal starega kmeta: „Povejte mi, zakaj je pšenica tako upognjena?“

„Zaradi tega, ker mora počivati, preden nastopi dolgo potovanje,“ je odgovoril starec.

Za velikoonočno streljanje!
Papler-možnarji v različnih velikostih, baklje in rakete. — Lovska orožja in orožarske potrebščine

Ernst Krötschmer

(prej Franz Kaiser)

Celovec-Klagenfurt, Bahnhofstrasse 26

V prodaji od 23. marca 1953

PRIDELUITE LAN!

Laneno seme najboljšje kvalitete dobite po znižani ceni pri pralilnici lana v Brežah (Friesach) in pri vseh kmetijskih zadrukah na Koroškem proti sklenitvi pogodbe o pridelovanju lana. Za oddani surovi lan promptna dobava lanenih in bombažnih izdelkov iz tkalnice Steinhauser & Wannenmacher K. G.

GUMIJASTI ČEVLI Z VRVICO
Z MOČNO OBLOGO IZ BOMBAŽA

Bergbauer

ZA MOŠKE, ŠTEV. 40-46 . . . S 91'70
ZA ŽENSKO IN FANTE, ŠTEV. 35-39 . . . S 89'90

OTROŠKI GUMIJASTI ŠKORNJI
Z MOČNO OBLOGO IZ BOMBAŽEVINE

Landwirt

V VELIKOSTIH 23-26 . . S 48'30
27-30 . . S 52'9
31-35 . . S 59'10

NOGAVICE ZA ŠKORNJE 35-46 . . S 16'80

DOBITE V TRGOVINI S ČEVLI IN
GUMIJASTIMI PREDMETI

Spalnice iz mehkega lesa, kuhinjske opreme, omare, zložljive postelje, divani, tapacirano pohištvo, po raznih cenah pri

RUDOLF SLAMA,
tovarna pohištva,
Klagenfurt, St. Veiter Str. 15,
telefon 2258.

ROTTENSTEINER JOHANN,
strokovna delavnica za vse vrste
tehtnic. Popravljalnica, avtogenič-
no ključavničarstvo. Celovec, St.
Veiter Strasse 14.

Plašči iz balonske svile dežni in za
motoriste najceneje v strokovni
trgovini **V. TARMANN**, Celovec -
Klagenfurt, Völkermarkter Str. 16
Najboljše **KRANJSKE KLOBASE**
ima gostilna **SOCHER** (F. A.
Kornbrath), Celovec, St. Veiter
Strasse 14. Pridite in poskusite!
Govorimo slovensko!

PLASČI za dvokolesa in **ZRAC-
NICE** najboljše kvalitete **TOVAR-
NIŠKO NOVE; GUMMIHAUS**,
Klagenfurt, Bahnhofstrasse 33.

NAŠ SLAGER! Lumberjack, la
Napa-usnje, siv, moder, zelen
\$ 590.— Specialna trgovina za
usnjena oblačila **Christoph Neu-
ner**, Klagenfurt St. Veiter Strasse.

IRHOVKE kupujte sedaj. Speci-
jalna trgovina za usnjena oblačila,
Christoph Neuner, Celovec, St.
Veiter Strasse.

Oblastv. konc. **KUHARSKA ŠO-
LA** sprejema nove prijave in pred-
prijave. Za manj premožne cenej-
ši tečaji. — **Hedwig Sichel-Egger**,
Celovec - Klagenfurt, Villacher
Ring 31

KINO

CELOVEC-KLAGENFURT
Prechtl

Od 27. do 30. marca:
„Rosen in Tirol“

Stadttheater

redstave ob 16. in 18. uri, ob po-
nedeljkih tudi ob 20. uri.

Od 27. do 30. marca:

„Im weißen Röhl“

Od 31. marca:

„Sieg über das Dunkel“

DOBRLA VAS

Dne 28. III.: „Johannes und die
13 Schönheitsköniginnen“.

CELOVEC — KLAGENFURT
že preizkušene in nove sorte v
lepi izbiri barv!

Schütt' nicht aus

mahnle die Mutti, und vor lauter Eifer
folgt sie dieser Weisung mit herausge-
streckter Zunge. Ein liebes und williges
Kind, das der Mutter schon geen hilft,
und es ist Gott sei Dank auch gefund.
Ein bißel dazu beigetragen hat oom
Babyalter angefangen auch der gute

Kathreiner

Sporočamo, da je naš dolgoletni sodelavec, gospod

Hans Hofmann

prokurist v p.

umrl dne 17. marca 1953 po dolgi in težki bolezni.

Dragega pokojnika, ki ga bomo ohranili vedno v častnem spominu,
smo položili k večnemu počitku v četrtek, dne 19. marca 1953, ob 16 uri na
domačem pokopališču v Radenthein-u.

AVSTRIJSKO-AMERIŠKA

MAGNEZITNA DELNIŠKA DRUŽBA

NAČELSTVO

ADOLF CAMPIDELL

SLIKAR — ZLATAR — KIPAR

Prevzemam **VSA POPRAVILA CERKVA**

in vzidavo **OKLOPNIH TABERNAKLJEV**

FEISTRITZ AN DER DRAU — KÄRNTEN

— TELEFON 248

URADNE OBJAVE

**Koroško ravnateljstvo pošte in brzojava v
Celovcu
POZIV**

Lastniki zemljišč in nepremičnin, nada-
lje upravitelji javnih zemljišč (občine, ce-
stna oblastva itd.), na katerih ali nad ka-
terimi potekajo brzojavni vodi, se s tem
pozivajo, da razredčijo oziroma obrežejo
veje drevja, ki je v bližini brzojavnih na-
peljav, do konca aprila 1953, in sicer tako,
da nastane okrog zunanje žice razdalja naj-
manj v inozusu pol metra.

Ta poziv je izdan na temelju § 3 držav-
nega zakona z dne 20. decembra 1953 (za-
kon o brzojavnih vodih, BGBl. 435), v smi-
slu katerega morajo prizadeti (lastniki zem-
ljišč) izvesti v primernem roku razredčenje
vej na zahtevo ravnateljstva pošte in brzo-
java kot nadzornega oblastva označenih vo-
dov.

To razredčenje vej je za nemoten in brez-
prikoren telefonski obrat neobhodno potre-
bno.

Ako lastniki zemljišč tega razredčenja
vej do konca aprila 1953 ne bi izvršili, bo
ta dela izvršil krajevno pristojen brzojav-
no-gradbeni oddelek brez predhodnega
obvestila.

Ta uradna objava velja zato kot obvesti-
lo, ki je predvideno v zakonu.

**Koroška zbornica obrtnega gospodarstva
Zavod za pospeševanje gospodarstva**

**TEČAJ ZA SERVIRANJE V ŠKOCIJANU
OB KLOPINJSKEM JEZERU**

Zavod za pospeševanje gospodarstva pri koroški
trgovski zbornici priredi ob zadostni udeležbi v
tednu od 30. marca do 3. aprila 1953 za okraj Veli-
kovec v Škocijanu ob Klopinskiem jezeru tečaj za
serviranje, ki bo obsegal 45 učnih ur.

Prispevek: S 65.—

Prijave je poslati takoj okrajnemu uradu trgov-
ske zbornice v Velikovec, kjer je mogoče dobiti
tudi vsa zaželjena pojasnila o predmetu tečaja, o
kraju tečaja itd.

Slovenske oddaje v radiu

CELOVEC (val 417.2 m)

Poročila in objave pri vsaki popoldanski oddaji.

29. marca: 7.15 Verski govor — Sonce čez hribček
gre, pesmi v nebo done... — 30. marca 14.30 Te-
denski pregled — Koroške narodne — 31. marca:
14.30 Zdravniški vedež — Iz istih dni, ki bili so...:
Bili smo na Kamenu — 18.30 Kulturno zrcalo me-
seca — 1. aprila: 14.30 Za ženo in dom — 2. aprila:
14.30 Literarne oddaje — 18.30 Za mladino —
3. aprila: 14.00 A. Šuster-Drabosnjak: Igra o Kristu-
sovem trpljenju. — 4. aprila: Velika noč. — 5. aprila:
7.15 Verski govor — Sonce čez hribček gre, pesmi
v nebo done...

TRST II. (306.1 m ali 980 kc sek)

Dnevne oddaje: 7.15-8.30, 11.30-14.45, 17.30-
24.00. — Ob nedeljah: 8.00-24.00. — Poročila dnev-
no: 7.15, 12.45, 14.00, 19.45, 23.15. — Ob nedeljah
8.15, 12.45, 19.45, 23.15.

26. marca: 13.00 Koncert baritonista Franceta Lan-
gusa — 19.00 Slovensčina za Slovence — 20.00 Kon-

cert zbora Jadran — 27. marca: 13.00 Glasba po
željah — 18.15 Rimski Korsakov: Scherezada — 19.00
Kraji in ljudje — 20.45 Slovenski zbori — 21.30
Čajkovski: Španski capriccio — 28. marca: 13.00 Šra-
mel kvintet in pevski duet — 13.30 Kulturni ob-
zornik — 19.00 Pogovor z ženo — 21.00 Malo za ša-
lo — malo zares — 22.16 Melodije iz revij.

RADIO VATIKAN

Oddaje vsak četrtek in vsako soboto ob 19. uri.
Vsako nedeljo ob 18. uri „Verska ura“.
(val 50.25, 31.10, 25.55 in 196 m)

Dvokolo kupim samo pri

TRUPPE & ERMANN

Beljak - Villach, Wiedmannng. 41

Moška kolesa od \$ 780.—

ženska kolesa od \$ 830.— navzgor.

Tudi na obroke.

KINDERWAGEN

lepe oblike in poceni v

veliki izbiri!

BELJAK

Kullerer VILLACH

Italienstr. 1

**KARL
PUTSCHER**

konjski mesar

Celovec

Pischeldorferstr. 12

Telefon 15-22

Prevezamo tudi za

varovane konje. Če sila

koliemo podnevi in

ponoči.

TRGOVSKA HIŠA

Ratz

Celovec

Völkermarkterstraße 4

peinaša za Veliko noč bogato izbira tekstilij po globoko znižanih cenah:

Moške french-srajce, črkaste	39.80 \$	Dekliški predpasniki	od 9.50 \$
Moške športne srajce, lepi karo	46.80 \$	Deške jopice	od 46.00 \$
Ženske srajce ali hlačke	9.80 \$	Deška obleka	od 157.— \$
Spodnja krila, svileni triko, vseh velikosti	19.80 \$	Rjuhe	29.— \$
Damske triko nočne srajce	32.50 \$	Prešite odeje (kovtri) za odrasle	108.— \$
Ženski predpasniki	16.90 \$	Kovtri iz svilenege brokata	265.— \$
Otroške nogavice	od 5.90 \$	Pletilna volna za nogavice, 100 gr.	5.— \$
		Domača volna, 100 gr.	6.70 \$